

RUDYARD KIPLING
AZ ELEFÁNTKÖLYÖK

Fordította: Jékely Zoltán és Szász Imre

TARTALOM

Hogyan lett púpos a teve
Hogyan kapta az orrszarvú a bőrét
Hogyan szerezte a leopárd a foltjait
Az elefántkölyök
Kenguru apó története
Az armadilló keletkezése
A rák, aki a tengerrel játszott
A magányosan sétáló macska
A pillangó, aki toppantott

Hogyan lett púpos a teve

Ez a mese azt mondja el, hogyan kapta nagy púpját a teve. Az esztendők legelején, amikor a világ még újdontú volt, s az állatok éppen elkezdtek dolgozni az embernek, a teve ott élt egy ordító sivatagban, mert nem volt kedve dolgozni; mást sem tett, mint ordított. Eltengődött kórón, kérgen, tuskén, szelíd csoborkán, és szörnyű rest volt. Ha valaki szólt hozzá, csak ennyit mondott:

- Hup! - Csak ennyit: hup! - és semmi mást.

Egyszer, egy hétfői nap reggelén felkereste a ló, hátán nyereg, szájában zabla, s így szólt:

- Hallod-e, teve, gyere elő, s ügess, mint mi, többiek!

- Hup! - válaszolt a teve, mire a ló elment, s elmondta az embernek.

Azután a kutya ment oda hozzá, szájában egy bot, s így szólt:

- Hallod-e, teve, gyere, s szolgálj, futkoss, mint mi, többiek.

- Hup! - közölte a teve, a kutya pedig otthagya, s elmondta az embernek.

Végül az ökör kereste fel, nyakán az igával, s így szólt:

- Hallod-e, teve, gyere, s szántsál, mint mi, többiek!

- Hup! - válaszolta a teve, az ökör pedig ment, s elmondta az embernek.

S aznap este az ember összehívta a lovat, a kutyát s az ökröt, s azt mondta:

- Kedveseim, ti hárman, én nagyon sajnállak titeket (ezen az újdontú világon!), de hát az a hupogató állat ott a sivatagban nem tud dolgozni, mert ha tudna, ő is itt volna. Így hát sorsára hagyom ott magában; nektek pedig dolgoznotok kell helyette is.

Ez nagyon feldühítette ezt a hármat (ezen az újdontú világon), s ott a sivatag szélén kupak-tanácsot tartottak. A teve pedig odaállított, felette szörnyű lustán, csoborkát kérődzve, s csak nevetett rajtuk. Aztán azt mondta:

- Hup! - s faképnél hagyta őket.

Éppen arra vetődött a Dzsinn, minden sivatagok öre; porfelhőben száguldott - a dzsinnek mindig így utaznak, mert így varázslatos -, s elkezdett tanakodni, súgni-búgni hármukkal.

- Minden sivatag Dzsinnje - kezdte a ló -, rendjén való-e, hogy valaki ezen az újdontú világon semmit se tegyen?

- Persze hogy nem! - felelte a Dzsinn.

- Nos hát - folytatta a ló -, van egy jószág Ordító Sivatagod kellős közepén: ő maga is ordító, nyaka hosszú, lába hosszú, s még két szalmaszálat sem tett keresztbe hétfő reggel óta. Nem akar ügetni.

- Tyú! - mondta a Dzsinn süvöltve. - Arábia minden aranyára!: az az én tevém! S ugyan mit mond?

- Csak ennyit: hup - mondta a kutya -, s nem akar szolgálni, futkosni.

- Semmi mást nem mond?

- Csak ennyit: hup - mondta az ökör -, s nem akar szántani.

- Nagyon jó - mondta a Dzsinn. - Majd adok én neki hupot, csak szíveskedjeteK várni egy pillanatig.

A Dzsinn becsongolyodott porlebernyegébe, átszáguldott a sivatagon, s rá is akadt a tevére; szörnyű lustálkodásában bámulta éppen a maga tükörcképét egy pocsolyában.

- Hosszú és csukladozó barátom - szólt a Dzsinn -, hogy-hogy azt hallom rólad, hogy semmit sem dolgozol ezen az újdonatúj világon?

- Hup - jelentette ki a teve.

A Dzsinn leült, állát tenyerébe fogta, s elkezdett tünődni valami nagy varázslaton, miközben a teve tovább bámulta a pocsolyában a maga tükörcképét.

- Hétfő reggel óta külön munkát végeztetél három társaddal, csak azért, mert szerfelett lusta vagy - mondta a Dzsinn, állát tenyerébe hajtva, s tovább tünődött a varázslaton.

- Hup - állapította meg a teve.

- Nem mondanám többet, ha neked volnék! - mondta a Dzsinn. - Ami sok, az sok. Te csukladozó, munkára foglak!

A teve megint csak azt mondta: hup; de hamarosan látnia kellett, amint büszkén tartott hátára nézett, hogy elkezdi nőni, dagadni, míg csak egy hatalmas, rengő púppá nem dagadt.

- Látod? - kérdezte a Dzsinn. - Ez a te saját hupod; semmittevésséddel vontad magadra. Ma már csütörtök, de hétfő óta, mikor a munka elkezdődött, semmi nem sok, annyit sem dolgoztál. Most pedig elmész dolgozni!

- Hogyan mehetnék - kérdezte a teve - ezzel a huppal a hátamon?

- Ezt mind csak azért kaptad - mondta a Dzsinn -, mert három napot elhenyéltél. Most aztán három álló napig is el tudsz dolgozni étlen, mert táplálkozatsz a hupodból. És sohase merd azt mondani, hogy semmit sem tettem érted! Gyere ki a sivatagból, eredj ahhoz a háromhoz, s becsüld meg magad. Te hupos!

Azzal a teve megrázta a púpját, s azon púposan elkocogott ama háromhoz. Ettől a naptól fogva a teve púpot visel mind a mai napig. (És hogy ne sértődjék meg, nem huposnak, hanem púposnak hívjuk.) De azt a világ kezdetén elhenyélt három napot azóta sem pótolta, s nem tanulta meg az illedelmességet.

Hogyan kapta az orrszarvú a bőrét

Valamikor régen a Vörös-tenger egyik lakatlan szigetén élt egy párszi, akinek kalapjáról a napsugarak napkeletinél is napkeletibb ragyogással verődtek vissza. És a párszinak ott a Vörös-tengeren nem volt semmije, csak a kalapja, a kése és egy tűzhelye, abból a fajtából, amelyhez kiváltképpen nem szabad sohasem hozzányúlnod. Egyik nap lisztet és vizet és ribizlit és szilvát és cukrot és egyebeket vett elő, és készített magának egy két lépés széles és három lépés vastag süteményt. Felséges Delikatesz volt (ez varázsszó), s a párszi a tűzhelyre tette, mert neki szabad volt azon a tűzhelyen főznie, és sütötte, sütötte, míg egészen piros nem lett, és szívhez szólóan illatozott. De éppen amikor nekilátott volna, lejött a Teljességgel Lakatlan Belső Vidékről egy Orrszarvú a partra. Az orrán szarvat viselt, apró disznószeme volt, és nagyon rossz modora. Akkoriban még egész szorosan illett az Orrszarvúra a bőre. Seholy nem volt rajta ránc. Megszólalásig hasonlított a Noé bárkájabeli Orrszarvúra, csak persze sokkal nagyobb volt. De mindegy, akkoriban is rossz modora volt, most is rossz modora van, és mindig is rossz modora lesz. Azt mondta: „Hö!” - és a párszi otthagyta a süteményt, és felmászott egy pálmafára az egy szál kalapban, amelyről a nap sugarai mindig napkeletinél is napkeletibb ragyogással verődtek vissza. És az Orrszarvú felborította orrával a tűzhelyet, a sütemény a homokba esett, s az Orrszarvú a szarvára szúrta és megette. Aztán pedig farkcsóválva elvonult az elhagyatott és Teljességgel Lakatlan Belső Vidékre, amely határos volt Mazanderan és Socotra szigetével, és a nagyobb Equinox Fokaival. A párszi akkor lejött a pálmafájáról, lábára állította a tűzhelyet, és elmondta a következő *Slokát*. Mivel te még nem hallottad, én is elmondom:

Aki elveszi a tésztát,
mit párszi-liszt ád, a tisztát,
hamarosan szörnyű vést lát.

Ez pedig sokkal többet jelentett, mintsem gondolnád.

Mert: öt hét múlva hóhullám öntötte el a Vörös-tengert, és mindenki levetette minden ruháját - már amennyi volt neki. A párszi levette a kalapját; az Orrszarvú meg levetette a bőrét, és a vállára vette, mikor lejött a partra fürdeni. Akkoriban az Orrszarvú bőre a hasa alatt gomboldott három gombbal, és olyan volt, mint az esőköpeny. Az Orrszarvú egy szót sem szólt a párszi süteményéről, mivel az utolsó morzsáig felfalta, és rossz modora volt akkor is, az van ma is, és az lesz ezután is. Egyenest belegázolt a vízbe, buborékokat fűjt az orrán, a bőrét meg a parton hagyta.

Egyszer csak arra jött a párszi, meglátta a bőrt, és olyat mosolygott, hogy az az egy mosoly kétszer körbeszaladt az arcán. Azután háromszor körültáncolta a bőrt, s közben a kezét dörzsölte. Azután visszament a táborába, és telerakta a kalapját süteménymorzzával, mert a párszi nem evett mást, csak süteményt, és sohasem söpörte ki a táborát. Felkapta az Orrszarvú bőrét, és felcsapta az Orrszarvú bőrét, és teleszedte az Orrszarvú bőrét, és teletette az Orrszarvú bőrét régi, száraz, szikkadt, szúrós morzsával, és egy kis égett ribizlivel - amennyi egyáltalán belefért. Azután felmászott a pálmafájára, és várta, hogy az Orrszarvú kijöjjön a vízből, és felvegye a bőrét. Ez meg is történt.

Az Orrszarvú begombolta a három gombot, s a bőr úgy szúrt, mint a süteménymorzsa az ágyban. Meg akarta vakarni magát, de ez csak rontott a dolgon; akkor lefeküdt a homokba, és hengergőzött, a morzsa egyre jobban és jobban szúrta. Akkor odarohant a pálmafához, és a derekához dörzsölte, dörzsölte magát. Olyan erősen dörzsölte magát, hogy egy nagy ráncot

dörzsölt a bőrére a vállánál, egy másikat a hasánál, ahol a gombok voltak (a gombokat ledörzsölte), és még néhány ráncot a lába szárára is dörzsölt. Ő ugyan megmérgeződött, de a morzsák fűtyültek az egészre. Benn lapultak a bőre alatt, és szúrtak. Így aztán az Orrszarvú hazament, irtó dühösen és rettentő viszketősen; és ettől a naptól fogva minden Orrszarvúnak nagy ráncok vannak a bőrén, és minden Orrszarvú nagy mérges természetű, a bőre alatt bujkáló morzsák miatt.

A párszi pedig lemászott a pálmafájáról, fején a kalapjával, amelyről a napsugarak napkeletinél is napkeletibb ragyogással verődtek vissza, összepakolta a tűzhelyét, és elindult Oratovo, Amygdala, az Anantarivo Felföldi Mezei és Sonaput Mocsarai felé.

Hogyan szerezte a leopárd a foltjait

Akkoriban, mikor mindenki egyformán kezdte az életet, édes gyermekem, a Leopárd a Felső Veldt nevű helyen lakott. Jól jegyezd meg, nem az Alsó Veldten, sem a Bozótos Veldten, sem a Szikes Veldten, hanem a szintisztán kopár, forró, napos Felső Veldten, homok és homokszín sziklák és szintisztán homoksárga fücsomók között. Itt lakott a Zsiráf, a Zebra, a Jávorantilop, a Kudu és a Hartebeest is, és mindannyian szintiszta homoksárgás-barnásak voltak, de a Leopárd volt köztük a legszintisztábban barnás-homoksárgás-szürkés-sárgás, cica formájú állat, és hajszájra illett a Felső Veldt sárgás-szürkés-barnás színéhez. Ez nagy bajt jelentett a Zsiráfnak, a Zebrának és a többi állatnak, mert a Leopárd lefeküdt egy szintiszta sárgás-szürkés-barnás kő vagy fücsomó mellé, és amikor a Zsiráf vagy a Zebra vagy a Jávorantilop vagy a Kudu vagy a Bozóti Antilop vagy az Oryx arra jött, úgy meglepte őket, hogy egyszeriben véget ért ijedező életük. De mennyire meglepte őket! És élt ott egy Etiópai is, egy íjasnyilas Etiópai (akkoriban még szintisztán szürkés-barnás-sárgás ember volt) a Felső Veldten, együtt a Leopárral, és ők kettesben szoktak vadászni - az Etiópai az íjával és a nyilával, és a Leopárd szintisztán a fogával és a karmaival - míg végül már a Zsiráf, a Jávorantilop, a Kudu és a Quagga azt sem tudta, merre ugorjon, édes gyermekem. De mennyire nem tudta!

Hosszú idő után - akkoriban mindenki nagyon sokáig élt - megtanulták, hogyan kell elkerülniük mindent, ami kicsit is egy Leopárra vagy egy Etiópaire hasonlít; és apránként - a Zsiráf kezdte el, mert neki volt leghosszabb a lába - elhúzódtak a Felső Veldtről. Futottak, futottak, futottak napokon át, míg oda nem értek egy nagy erdőhöz, amely szintisztán telis-teli volt fákkal és bokrokkal és csíkos, foltos, tarkabarka árnyékokkal. Ott elrejtőztek. És megint csak hosszú idő után, mivel annyit álltak félig az árnyékban, félig a napon, és oly sokáig esett rájuk a fák csíkos-síkos árnyéka, a Zsiráf foltos lett, a Zebra csíkos, és a Jávorantilop és a Kudu színe sötétebb, s a hátukon kis hullámos spirálvonalak keletkeztek, olyanok, mint a fatörzsön a kéreg, és így bár az ember hallotta őket, és érezte szagukat, nagyon ritkán látta meg őket: csak olyankor, amikor pontosan tudta, hova kell néznie. Nagyszerűen éltek az erdő szintisztán foltos-boltos árnyékában, míg a Leopárd és az Etiópai ide-oda szaladgált kinn a szintisztán szürkés-sárgás-vörös Felső Veldten, és nem tudta, hová tűnhetett a reggelije, ebédje és ozsonnája. Végül már olyan éhesek voltak, hogy patkányon, bogáron, üregi nyúlra éltek, a Leopárd meg az Etiópai, és mindketten megkapták a Nagy Hascsikorgást. Ekkor találkoztak a Páviával, a kutyafejű, ugató Majommal, aki a Legeslegbölcsebb állat egész Dél-Afrikában.

Így szólt a Leopárd a Páviához (nagyon meleg nap volt):

- Hova mentek a vadak?

A Pávián hunyorított. Ő tudta.

Így szólt az Etiópai a Páviához:

- Meg tudod nekem jelölni az ősi Fauna jelenlegi tartózkodási helyét? (Ez ugyanazt jelenti, de az Etiópai mindig szerette a hosszú szavakat. Felnőtt volt.)

A Pávián hunyorított. Ő tudta.

Akkor így felelt a Pávián:

- Az ismeretlen vidékeket úgy is hívják, hogy fehér foltok. Odamentek az állatok. Azt tanácsolom neked, Leopárd, keresd a foltokat, amilyen gyorsan csak tudod.

Az Etiópai pedig így szólt:

- Ez mind nagyon szép, de én szeretném tudni, hová költözött az ősi Fauna.

Akkor így felelt a Pávián:

- Az ősi Fauna csatlakozott az ősi Flórához, mert már éppen ideje volt a váltásnak. Azt tanácsolom, Etiópai, hogy válts át te is, amilyen gyorsan csak tudsz.

A Leopárd és az Etiópai nem értette a dolgot, de azért elindultak, hogy megkeressék az ősi Flórát. Sok-sok nap után egy nagy, magas, hatalmas erdőhöz értek, amely teli volt fatörzsekkel és szintisztán pöttyös és foltos, csíkos és pászmás, sávos és rácsos, vonásos és keresztvonásos árnyékokkal. (Mondd ezt gyorsan fennhangon, majd meglátod, milyen *rettentő* árnyékos hely lehetett ez az erdő.)

- Mi ez - kérdezte a Leopárd -, ami olyan szintisztán sötét, és mégis annyira tele van pici fénydarabkákkal?

- Nem tudom - mondta az Etiópai -, de ez alighanem az ősi Flóra. Érzem a Zsiráf szagát, hallom a Zsiráfot, de nem látom a Zsiráfot.

- Furcsa - mondta a Leopárd. - Azt hiszem, azért van így, mert a napfényről jövünk. Érzem a Zebra szagát, hallom a Zebrát, de nem látom a Zebrát.

- Várj egy kicsit - szólt az Etiópai. - Régóta nem vadásztunk már rájuk. Talán elfelejtettük, hogy milyenek.

- Csudát! - felelte a Leopárd. - Nagyon jól emlékszem rájuk a Felső Veldten, főként a velőscsontjukra. A Zsiráf úgy öt méter magas, szintisztán vörösbarnás-aranyos-sárgás a fejétől a patájáig; a Zebra úgy egy méter harmincöt centi magas, és szintisztán szürkés-drappos a fejétől a patájáig.

- Hm - dörögte az Etiópai, és meregette a szemét az ősi Flóraerdő rácsos-sávos árnyai felé. - Akkor úgy kellene világítaniuk ezen a sötét helyen, mint az érett banánnak a füstölőben.

De nem világítottak. A Leopárd és az Etiópai egész nap vadászott, és noha érezték a vadak szagát, és hallották őket, mégsem láttak egyet sem.

- Az istenért - mondta a Leopárd ozsonnaidőben -, várjunk, míg besötétedik. Ez a nappali vadászat tiszta botrány.

Így hát vártak, míg besötétedett, s akkor a Leopárd hallotta, hogy valami szuszogva lélegzik a csillagfényben, amely csikokban hatolt át az ágakon. A zaj felé ugrott, s a zajnak olyan szaga volt, mint a Zebrának, olyan tapintása, mint a Zebrának, és amikor leütötte, úgy rúgott, mint a Zebra, de a Leopárd nem látta. Ezért így szólt:

- Maradj nyugton, ó, alak nélküli valaki. Reggelig a fejedet fogok ülni, mert van rajtad valami, amit nem értek.

Csakhamar morgást, recsegést és dulakodást hallott, azután felkiáltott az Etiópai:

- Fogtam valamit, de nem láttam. A szaga olyan, mint a Zsiráfé, úgy rúg, mint a Zsiráf, de nincs semmilyen alakja.

- Ne bízz benne - felelte a Leopárd -, ülj a fejedet reggelig, úgy, mint én. Nincsen alakjuk, semmiféle alakjuk.

Így hát kitarotán ültek rajtuk fényes reggelig. Akkor megszólalt a Leopárd:

- A te tányérodon mi van, testvér?

Az Etiópai megvakarta a fejét, és így felelt:

- Színtisztán aranybarnás-narancssárgás-drappos állatnak kellene lennie a fejétől a patájáig, és a Zsiráfnak kellene lennie; de teli van gesztenyebarna foltokkal. Mi van a te tányérodban, testvér?

A Leopárd megvakarta a fejét, és így felelt:

- Színtisztán halványszürkés-drappos állatnak kellene lennie, és a Zebrának kellene lennie; de telides-teli van fekete és bíbor csíkokkal. Mi a csodát csináltál magaddal, Zebra? Nem tudod, hogy a Felső Veldten tíz kilométerről is észrevennélek? Nincs semmilyen alakod.

- Igen - mondta a Zebra -, de ez nem a Felső Veldt. Nem látod?

- Most már látom - felelte a Leopárd -, de tegnap egész nap nem láttam. Hogy csináltátok ezt?

- Engedjétek felállni bennünket - mondta a Zebra -, akkor megmutatjuk.

Engedték, hogy a Zebra és a Zsiráf felkeljen. A Zebra odább ment egy kis túskebozóthoz, ahol a napfény csíkosan világított, a Zsiráf meg odahúzódott a magas fákhöz, ahol az árnyék csupa folt volt.

- Most figyeljétek - mondta a Zebra és a Zsiráf. - Így csináljuk. Egy-kettő-három! Hol a reggelitek?

A Leopárd szeme kimeredt, az Etiópai szeme kimeredt, de nem láttak mást, csak csíkos árnyakat meg foltos árnyakat az erdőben. A Zebrának és a Zsiráfnak még csak a nyomát se látták. Arrébb sétáltak, és elbújtak az árnyas erdőben.

- Húha! - mondta az Etiópai. - Ezt a mutatványt érdemes volna megtanulni. Okulj belőle, Leopárd. Úgy világítasz ezen a sötét helyen, mint szappandarab a szenespincében.

- Hohó! - felelte a Leopárd. - Nagyon meglepődnél, ha elárulnám, hogy úgy világítasz ezen a sötét helyen, mint a citrom egy szeneszsákon?

- Ha csúnyákat mondunk egymásra, attól még nem lesz ebédünk - mondta az Etiópai. - Egy szó, mint száz: nem illünk a háttérünkhöz. Megfogadom a Pávián tanácsát. Azt mondta, hogy váltsak át; és mivel más váltanivalóm nincs, csak a bőröm, azt fogom átváltani.

- Milyenre? - kérdezte a Leopárd roppant izgatottan.

- Megfelelő csinos, feketés-barnás színre, benne egy kis bíborral, és itt-ott palakékkal. Éppen ilyen kell, hogy az ember üregekben és fák mögött elrejtőzhessen.

Így hát azon nyomban átváltotta a bőrét, és a Leopárd még izgatottabb lett; sose látott még olyat, hogy egy ember átváltsa a bőrét.

- És velem mi lesz? - kérdezte, mikor az Etiópai a legutolsó kisujját is belebújtatta a szép új bőrébe.

- Te is fogadd meg a Pávián tanácsát. Azt mondta neked, hogy keresd a foltokat.

- Kerestem is - mondta a Leopárd. - Kerestem azokat a fehér foltokat, amilyen gyorsan csak tudtam. Így kerültem ide veled, és ennek sok hasznát látom.

- Ó - mondta az Etiópai. - A Pávián nem azokra az ismeretlen fehér foltokra gondolt Dél-Afrikában. A fekete foltokra gondolt, a bőrödon.

- Mi haszna volna annak? - kérdezte a Leopárd.

- Gondolj a Zsiráfra - felelte az Etiópai. - Ha meg a csíkok tetszenek jobban, gondolj csak, kérlek, a Zebrára. Ők úgy vélik, a foltjaik meg a csíkjaik kitűnő szolgálatot tesznek nekik.

- Hm - mondta a Leopárd -, nem szeretnék olyan lenni, mint a Zebra, a világért sem.

- Hát akkor határozz - mondta az Etiópai -, mert nem szívesen mennék nélküled vadászni, de mégis egyedül megyek, ha mindenáron olyan akarsz lenni, mint a napraforgó a kátrányos kerítés előtt.

- Akkor a foltokat választom - mondta a Leopárd -, de ne csinálj ízléstelenül nagyokat. Nem szeretnék olyan lenni, mint a Zsiráf - a világért sem.

- Majd az ujjam hegyével csinálom - mondta az Etiópai. - Van még bőven fekete a bőrömon. Maradj nyugton!

Az Etiópai szorosán összezárta az öt ujját (maradt még bőven fekete az új bőrén), és végigpecsételte vele a Leopárdot: ahol hozzáért az öt ujj, otthagya, szorosán egymás mellett, az öt kicsi fekete foltját. Bármelyik Leopárd bőrén megnézheted, édes gyermekem. Az Etiópai ujjai néha megcsúsztak, és a foltok kissé elmaszatolódtak; de ha közlelől megnézed bármelyik leopárdot, láthatod, hogy véges-végig öt kis folt van rajtuk - öt kövér fekete ujjhegy nyoma.

- Most már csudaszép vagy! - mondta az Etiópai. - Lefekhetsz akár a csupasz földre, kavicsdombnak néz mindenki. Kifekhetsz a csupasz sziklákra, azt hiszik, egy darab hordalékkő vagy. Kifekhetsz egy lombos ágra, és olyan leszel, mintha nap szűrődne át a leveleken; és odafekhetsz egy ösvény közepére, és olyan leszel, mint valami akárm. Gondolkodj ezen, és dorombolj!

- De ha én annyi mindenhez hasonlítok - kérdezte a Leopárd -, akkor miért nem választottad te is a foltokat?

- Ó, négerhez a sima fekete illik legjobban - felelte az Etiópai. - Most gyere, próbáljunk megfizetni Egy-Kettő-Három-Hol-A-Reggelitek-Úrnak.

El is mentek, és attól fogva boldogan éltek, édes gyermekem. Ennyi az egész.

Ó, és olykor-olykor hallod, hogy a felnőttek azt mondják: „Meg tudja vajon változtatni az Etiópai a bőrét és a Leopárd a foltjait?” Azt hiszem, még a felnőttek sem mondanának ilyen butaságokat, ha a Leopárd és az Etiópai egyszer már meg nem tette volna - igaz-e? De még egyszer nem teszik meg, édes gyermekem. Jó nekik úgy, ahogy most van.

Az elefántkölyök

A Messzi-messzi ősidőkben, édes gyermekem, az elefántnak nem volt ormánya. Csak nagy, feketés orra volt, akkora, mint egy csizma, hogy jobbra-balra lóbálhatta; de ezt-azt felszedetni nem tudott vele. De volt egy elefánt - egy új elefánt, egy elefántkölyök -, akit majd felvetett a telhetetlen kíváncsiság, azaz a kérdezősködést soha abba nem hagyta. És ez az elefántkölyök Afrikában élt, s egész Afrikát betöltötte telhetetlen kíváncsiságával. Hórihorgas nagynénjétől, a struccmadártól megkérdezte, mért nőtt éppen úgy a farktolla, mire hórihorgas nénikéje, a struccmadár, kemény, karmos lábával jól elnászpángolta. Hórihorgas bácsikájától, a zsiráfától megkérdezte, mitől pettyes a bőre, mire a hórihorgas bácsikája, a zsiráf, kemény bütykös patájával jól eldöngette. De telhetetlen kíváncsisága csak nem csillapodott! Vastag nénikéjétől, a vízilótól megkérdezte, mért vörös a szeme, mire vastag nénikéje, a víziló, vastag patájával jól elpüfölte. Szőrös bácsikájától, a páviánmajomtól megkérdezte, mért van épp ilyen íze a dinnyének, mire szőrös bácsikája, a páviánmajom, szőrös mancsával jól eltárgálta. De telhetetlen kíváncsisága még most sem csillapodott! Minden felől kérdezősködött; amit csak látott, hallott, érzett, orrontott vagy érintett; és el is döngette minden nénikéje és bácsikája. De még sem csillapodott telhetetlen kíváncsisága.

Hát egy szép reggel, a napéjegylenlőség előnyomulása idején ez a telhetetlen elefántkölyök olyan új kérdéssel állt elő, amilyennel soha azelőtt. Azt kérdezte:

- Mit eszik ebédre a krokodilus?

- Hallgass! - kiáltottak rá egyszerre mind, hangosan és borzasztóan, aztán se szó, se beszéd, döngetni kezdték abba' a nyomban, és verték, verték szusszanás nélkül, jó sokáig.

Nem sokkal ezután, hogy ezt a leckét kapta, elment a kolokolomadárhoz, aki egy „maradj-cseppet” túskebokor közepében üldögélt, s így szólt:

- Apám eldöngetett engem, anyám eldöngetett engem, minden nénikém és bácsikám eldöngetett engem telhetetlen kíváncsiságomért; de én azért is meg akarom tudni, mit eszik ebédre a krokodilus.

Erre a kolokolomadár borzasztó kiáltással így szólt:

- Menj el a nagy-nagy, zöldesszürke, kövér Limpopo folyó partjára, melyet sűrű babérfák szegélyeznek, s figyelj meg!

És már másnap reggel, mikor a napéjegylenlőségből már semmi sem volt, mert az előnyomulás előnyomult, ahogy előnyomuláshoz illik, a telhetetlen elefántkölyök összeszedett száz kiló banánt (a rövid vörösesből) és száz kiló cukornádat (a hosszú bíborszínűből) és tizenhét dinnyét (a zöldes, recsegő fajtából), és így szólt minden kedves atyafiához:

- Isten veletek! Én most megyek a nagy zöldessárga, kövér Limpopo folyóhoz, melynek partja telis-tele sűrű fákkal, hogy megfigyeljem, mit eszik ebédre a krokodilus.

Erre még egyszer nekiestek, és alaposan eldöngették, hogy szerencsével járjon, bár ő udvariasan kérte, hogy hagyják végre abba.

Aztán - egy kicsit kimelegedve, de minden különösebb megütközés nélkül - útnak eredt; dinnyét eszegetett, s a héját otthagya, mert nem tudta felszedni.

Graham városából Kimberleybe bandukolt, Kimberleyből Khama földjére, Khama földjéről pedig nekivágott északkeletnek, s útközben folyton dinnyét eszegetett, míg egyszer csak megérkezett a szürkészöld, zsiros Limpopo folyóhoz, melynek partját babérfák szegik sűrűn, pontosan úgy, ahogy a kolokolomadár mondta.

Mindehhez tudnod kell, édes gyermekem, hogy ez a telhetetlen kíváncsiságú elefántkölyök eddig a hétig, eddig a napig, eddig az óráig és eddig a percig krokodilust még sohasem látott, s fogalma sem volt, hogy milyen. Vetette már fel a kíváncsiság!

Az első dolog, amivel találkozott, nem volt más, mint egy tarka, óriás-szikla-kígyó, egy szikla köré tekeredve.

- Bocsáss meg - szólt az elefántkölyök roppant udvariasan -, de nem láttál valami krokodilus-szerű állatot ezen az irdatlan vidéken?

- Hogy láttam-e krokodilust?! - szólt a tarka óriás-szikla-kígyó mérges hangon. - Még mit nem kérdeznél tőlem?

- Bocsáss meg - szólt az elefántkölyök -, de nem volnál szíves megmondani, mit eszik ebédre?

Erre a tarka óriás-szikla-kígyó villámgyorsan letekeredett a szikláról, s jól eldöngette az elefántkölyököt pikkelyes, cséphadarószerű farkával.

- Hallatlan - mondta az elefántkölyök -, mert már apám is, anyám is, nénikém is, bácsikám is, sőt a másik nénikém, a víziló, és a másik bácsikám, a páviánmajom is mind-mind eldöngettek telhetetlen kíváncsiságomért, s alkalmasint most is onnan fűjt a szél.

Igen udvariasan elbúcsúzott a tarka óriás-szikla-kígyótól, segített neki visszatekeredni a sziklára, s egy kicsit kimelegedve, de már cseppet sem csodálkozva tovább indult; ment, ment, a dinnyét eszegette, a héját otthagya, mert nem tudta felemelni - míg csak rá nem lépett valamire, amiről azt hitte, hogy valami tuskó a babérfakkal sűrűn benőtt, szürkészöld, zsiros Limpopo folyó partján.

- Igen, de az maga volt a krokodilus, édes gyermekem, és hunyorított egyet a fél szemével - így né!

- Bocsánat - szólt az elefántkölyök igen udvariasan -, de nem láttad véletlenül a krokodilust ezen az irdatlan vidéken?

Erre a krokodilus kacsintott a másik szemével is, s farkát félig felemelte az iszaphól, mire az elefántkölyök udvariasan farolt egyet, mert cseppet sem kívánta, hogy ismét eldöngessék.

- Gyere csak ide, kicsikém - szólt a krokodilus. - Miért kérdezel te ilyesmit?

- Bocsánat - mondta az elefántkölyök roppant udvariasan -, de az anyám is eldöngetett, az apám is eldöngetett, hogy hosszú nénikémről, a struccról, s hosszú bácsikámról, a zsiráfról ne is beszéljek, aki éppen olyan keményen rúg, mint vastag nénikém, a víziló, vagy szőrös bácsikám, a páviánmajom, a tarka óriás-szikla-kígyót, pikkelyes és cséphadarószerű farkával emitt a parton, nem is említve, aki keményebben eldöngetett, mint bárki más. Ilyenformán, ha neked nincs kifogásod ellene, nem szeretném, hogy többször eldöngessenek!

- Jösszte csak közelebb, kicsikém - szólt a krokodilus -, hisz én vagyok a krokodilus! - és krokodiluskönyeket sírt, hogy megmutassa, hogy valóban az.

Erre az elefántkölyöknek menten elállt a lélegzete; levegő után kapkodott, letérdepelt a partra, s így szólt:

- Te vagy hát az a lény, akit hosszú hónapok óta keresek! Volnál szíves megmondani nekem, mit eszel ebédre?

- Csak gyere közelebb, kicsikém - mondta a krokodilus -, hadd súgjam meg!

Erre az elefántkölyök a fejét szorosan odahajtotta a krokodilus pézsmaszagú, agyaras szájához, a krokodilus pedig egyszeriben elkapta az orrocskáját, mely eddig a hétig, eddig a napig, eddig az óráig és eddig a percig nem volt nagyobb egy csizmánál, csak sokkalta hasznosabb.

- Úgy vélem - mondta a krokodilus, s csak úgy a foga közt mondta -, úgy vélem, ma elefántkölyökkel kezdem!

Erre az elefántkölyök, édes gyermekem, szörnyen megszeppent, s orrán keresztül, valahogy így, azt mondta:

- Eressz el! Ez fáj!

Ekkor a tarka óriás-szikla-kígyó levonaglott a szikláról, s így szólt:

- Na fiatal barátom! Ha most mindjárt e szent pillanatban el nem kezded húzni az orrodát olyan erősen, ahogy csak bírod, akkor, véleményem szerint, bőrködmönös, kockás hátú új ismerősöd (s ezen a krokodilust értette) hamarabb beránt abba az áttetsző vízbe, mint ahogy kimondhatnád: Szent Habakuk!

A tarka óriás-szikla-kígyók mindig ilyenféleképpen szoktak beszélni.

Erre az elefántkölyök leült a kicsi hátuljára, s húzta, húzta, húzta az orrát, csak úgy nyúlt! A krokodilus pedig hánykolódott a vízben, farka nagy csapásaival habosra paskolta, s ő is húzta, húzta, húzta.

Az elefántkölyök orra pedig csak nyúlt, nyúlt, nekivetette mind a négy kicsi lábát, s húzta, húzta, húzta az orrát, hogy csak úgy nyúlt! És a krokodilus csak verdeste a vizet a farkával, mint valami lapáttal, és húzta, húzta, hogy az elefántkölyök orra mind hosszabb s hosszabb lett - s fájt is neki szörnyen, jujjuj!

Aztán az elefántkölyök érezte, hogy a lába csúszni kezd, s erre így szólt az orrán keresztül, mely már legalább öt láb hosszú volt:

- Ezs bár dekem is fok!

A tarka óriás-szikla-kígyó ekkor lekúszott a partról, kettős bogot vetett magából az elefántkölyök hátsó lábára, s így szólt:

- Ó, te szeleburdi és zöldfülű vándor, most aztán szedjük össze minden erőnket, mert ha nem, akkor bizony mondom, ez az önműködő páncélos hátú hadi csavargózós (és ezen, édes gyermekem, a krokodilust értette) egyszer s mindenkorra elgáncsolja pályafutásodat!

A tarka óriás-szikla-kígyók mindig ilyesféleképpen beszélnek.

Bezzeg húzta is erre az elefántkölyök - igen, de a krokodilus is húzta; azonban az elefántkölyök és a tarka óriás-szikla-kígyó erősebben húzta; és a krokodilus végül is eleresztette az elefántkölyök orrát - akkora loccsanással, hogy le s fel mindenütt meghallhatták a Limpopo mentén.

Erre az elefántkölyök egyszeriben és alaposan lecsücscent; első dolga volt, hogy hálásan „köszönetet” mondjon a tarka óriás-szikla-kígyónak. Csak aztán gondolt szegény, megnyúlt orrára.

Bebugyolálta hűvös banánlevelekbe, s hogy borogassa, belógatta a szürkészöld, zsíros Limpopóba.

- Hát ezt mért csinálod? - kérdezte a tarka óriás-szikla-kígyó.

- Bocsáss meg - felelte az elefántkölyök -, de az orrom rútol kiment a formájából, s most várom, hogy összehúzódjék.

- Arra ugyan várhatsz ítéletnapig! - szólt a tarka óriás-szikla-kígyó. - Némelyek nem tudják, mi is jó nekik.

De az elefántkölyök csak ült ott három álló napig, s várta, hogy az orra összezsugorodjék. De bizony nem lett az rövidebb, sőt még kancsi is lett tőle. Mert, édes gyermekem, ugye, már érted, a krokodilus valódi, igazi ormánnyá nyújtotta az elefántkölyök orrát, amilyen minden elefántormány máig is.

S a harmadik nap végén jött egy légy, s megcsípte a vállát, s ő, mielőtt meggondolta volna, mit cselekszik, fellendítette az ormányát, s agyoncsapta azt a legyet a végével.

- Az első számú haszon! - mondta a tarka óriás-szikla-kígyó. - Azzal a maszatos orrocskával ezt ugyan meg nem tehetted volna! Próbáld meg, s egyél valamit!

S anélkül, hogy meggondolta volna, mit is tesz, az elefántkölyök kinyújtotta ormányát, kitépett vele egy hatalmas fűcsomót, ügyesen az első lábaihoz csapdosta, hogy megtisztítsa a portól, majd a szájába dugta.

- A második számú haszon! - mondta a tarka óriás-szikla-kígyó. - Azzal a maszatos orrocskával ezt ugyan meg nem tehetted volna! De nem gondolod, hogy igen forró itt a nap?

- Bizony az - szólt az elefántkölyök, s anélkül hogy meggondolta volna, mit tesz, felszívott egy szívásnyi iszapot a szürkészöld, nagy és zsíros Limpopo partjáról, és fellötyintette a fejére, s olyan hűvös, lucskos-latyakos iszapsapkát csinált belőle, hogy jutott még a füle mögé is.

- A harmadik haszon! - szólt a tarka óriás-szikla-kígyó. - Azzal a turcsi orroddal ezt ugyan nem tehetted volna meg! - Különbem hogy éreznéd magad, ha ismét el akarnának döngetni?

- Bocsáss meg - szólt az elefántkölyök -, de egyáltalán nem kérek belőle!

- Hát neked nem volna kedved eldöngetni valakit? - kérdezte a tarka óriás-szikla-kígyó.

- De bizony, nagy kedvem volna - felelte az elefántkölyök.

- Nos - szólt a tarka óriás-szikla-kígyó -, majd meglátod, hogy ez az új orrod igen alkalmasnak bizonyul mások eldöngetésére!

- Köszönöm! - szólt az elefántkölyök -, nem felejttem el. Most pedig, gondolom, hazamegyek az én drága atyámfiához, s kiprobálom!

Így hát az elefántkölyök ormányát lóbálva-himbálva, elindult Afrikán keresztül hazafelé. Ha gyümölcsre éhezett, szakított a fákról, amennyit akart, s nem várta a fa alatt, mint eddig, hogy egy-egy leessen. Ha fűvet kívánt, tépett egy-egy csomót a földről, s nem rogyott térdre, mint azelőtt. Ha legyek csipkedték, letört egy-egy lombos ágat, s légycsapónak használta; és mindig új, hűvös, lucskos-latyakos iszapsapkát csinált magának, valahányszor túlságosan forró volt a nap. S amint magában árván bandukolgatott Afrikán által, úgy elkezdett dudálni az ormányával, hogy a zaja irtózatosabb volt, mint némely rezesbandaé. Azután csak azért tért le az útvjáról, hogy elkapjon egy vastag vízilovat, pedig ezzel nem volt atyafiságban, s istenesen eldöngesse - így akarván megbizonyosodni, hogy a tarka óriás-szikla-kígyó igazat mondott-e az

ormányról. Maradék idejét pedig arra fordította, hogy felszedegesse a Limpopóhoz idejővet eldobált dinnyehéjat - mert ő egy rendszerető vastagbőrű volt.

S íme, egy sötét éjszakán hazaérkezett kedves atyafisága közé.

Ormányát felemelte, s így szólt:

- Hogy s mint vagytok?

Azok roppantul örültek látásának, s így szóltak rögtön:

- Gyere csak ide! Hadd döngessünk el telhetetlen kíváncsiságodért!

- Hohó - szólt az elefántkölyök. - Tudjátok is ti, mi az az eldöngetés?! De én most megmutatom!

Azzal ormányát kiegyenesítette, s testvérei közül kettőt azonnal felbucskáztatott.

- Ó, banán! - mondták azok. - Ki tanított erre a cselre, s ugyan mit csináltál az orroddal?

- Új orrot kaptam a krokodilustól a nagy, szürkészöld, zsíros Limpopo partján - mondta az elefántkölyök. - Megkérdeztem, mit eszik ebédre, mire ezt adta nekem örökbe.

- Elég rútul fest - szólt szőrös bácsikája, a páviánmajom.

- Az is - mondta az elefántkölyök. - De nagyon hasznos!

Azzal megfogta szőrös bácsikáját szőrös lábszáránál fogva, s beleültette egy lódarázs-fészekbe.

Ezután a rossz elefántkölyök sorra eldöngette az egész kedves atyafiságát, hogy mind beleizzadtak s szörnyen szörnyülködtek. Kitépázta hosszú struccnénje farktollait; hosszú bácsikáját, a zsiráfot, hátsó lábainál fogva csípte el, s keresztülrángatta egy túskebokron. Ráordított vastag nénikéjére, vízilóra és buborékot fújt a fülébe, amikor ebéd után a vízparton aludt. De senkinek sem engedte bántani a kolokolomadarat.

Végül is olyan tűrhetlenné váltak a dolgok, hogy az egész atyafisága felkerekedett, s futva, egymás hegyén-hátán, a nagy, szürkészöld, zsíros Limpopo partjára tódult, a sűrű babérfák alá, hogy új orrot szerezzenek a krokodilustól. És miután visszatértek, egyik se döngette el a másikat soha többé. És attól a naptól fogva, édes gyermekem, minden elefántnak, melyet valaha látsz majd, s azoknak is, melyeket nem láthatsz, világra olyan ormányuk van, mint a telhetetlen elefántkölyök ormánya.

Kenguru apó története

A Kenguru nem volt mindig olyan, amilyennek most látjuk, hanem Egészen Más Állat. Négy kurta lába volt, szürke, gyapjas bundája, és a gögje nem ismert mértéket; egy magaslaton táncolt, Ausztrália kellős közepén, és elment Nqa Kisistenhez.

Reggeli előtt hatkor ment Nqához, és így szólt:

- Délután ötre változtass át úgy, hogy egészen más legyek, mint a többi állat.

Felugrott Nqa homoksivatagi székéről, és rákiáltott:

- Tűnj el innét!

Kenguru Apónak szürke, gyapjas bundája volt, s a gögje nem ismert mértéket; egy szikla-párkányon táncolt Ausztrália kellős közepén, és elment Nquink Középipstenhez.

Reggeli után nyolc órakor ment Nquinghez, és így szólt:

- Délután ötre változtass át úgy, hogy egészen más legyek, mint a többi állat; és azt akarom, hogy roppant népszerű legyek.

Felugrott Nquink spinifex-bozótbeli üregéből, és rákiáltott:

- Tűnj el innét!

Kenguru Apónak szürke, gyapjas bundája volt, s a gögje nem ismert mértéket; egy homokdombon táncolt Ausztrália kellős közepén, és elment Nqong Főipstenhez.

Ebéd előtt tíz órakor ment Nqonghoz, és így szólt hozzá:

- Délután ötre változtass át úgy, hogy egészen más legyek, mint a többi állat, és azt akarom, hogy roppant népszerű legyek, és legyenek buzgó követőim.

Felugrott Nqong sziktavi fürdőjéből, és rákiáltott:

- Igen, megteszem!

Nqong odahívta a Dingót - az örökké éhes, poros, lihegő Sárga Dingó Kutyát -, és megmutatta neki a Kengurut. Azt mondta Nqong:

- Dingó! Ébredj fel, Dingó! Látod azt az urat, aki egy hamurakáson táncol? Azt akarja, hogy népszerű legyen, és nagyon lelkes követői legyenek. Dingó, tedd ilyenné!

Felugrott a Dingó - a Sárga Dingó Kutya -, és azt mondta:

- Mit, ezt a homoki nyulat?

Elindult a Dingó, az örökké éhes, poros, lihegő Sárga Dingó Kutya, vicsorogva, mint egy gereblye, és a Kenguru után vetette magát.

Nekiiramodott a büszke Kenguru a négy kurta kis lábán, mint egy nyuszi.

Ezzel, ó, édes gyermekem vége a mese első részének.

Kenguru apó átrohant a sivatagon, átrohant a hegyeken, átrohant a szikes földeken, átrohant a nádasokon, átrohant a kék gumifa erdőkön, átrohant a spinifex-bozótton; annyit rohant, hogy belefájdult a két mellső lába.

Mert rohannia kellett!

És rohant a Dingó - az örökké éhes Sárga Dingó Kutya -, és vicsorgott, mint egy patkány-csapda; és sohasem jutott közelebb a Kenguruhoz, sohasem maradt el tőle - csak rohant utána.

Mert rohannia kellett!

És rohant a Kenguru - Kenguru Apó. Rohant a tifák között, rohant a mulgában, rohant a magas fűben, rohant a kurta fűben; átrohant a Ráktérítőn; annyit rohant, hogy belefájdult a két hátsó lába.

Mert rohannia kellett!

És rohant a Dingó - a Sárga Dingó Kutya -, egyre éhesebben, vicsorogva, mint egy zabla, és soha nem jutott közelebb a Kenguruhoz, soha nem maradt el tőle; és akkor elérkeztek a Wollgong folyóhoz. A folyón nem volt híd, nem volt komp, és a Kenguru nem tudta, hogy jusson át rajta; így hát a hátsó lábára állt, és ugrott.

Mert ugrania kellett!

Átugrott az Ausztrál Alpokon és a talpukon; átugrott a sivatagokon Ausztrália kellős közepén. Úgy ugrott, mint egy Kenguru.

Először egy métert ugrott; azután három métert ugrott; azután öt métert ugrott; rőt lába egyre nőtt, és egyre több erőt adott neki. Nem volt ideje megpihenni és felfrissülni, pedig nagyon vágyott már rá.

És rohant a Dingó - a Sárga Dingó Kutya -, nagyon zavarodottan, nagyon éhesen, és azon tűnődött, mi a csudától tud Kenguru Apó így ugrani.

Úgy ugrott, mint a szöcske; mint a zöldborsó a serpenyőben; mint a gumilabda a padlón.

Mert ugrania kellett!

Felkapta a mellső lábát, a hátsó lábával ugrott; kinyújtotta a farkát, hogy legyen hátul támasztéka. Így ugrált át a Darling Dombvidéken.

Mert ugrania kellett!

És rohant a Dingó - a Fáradt Dingó Kutya -, egyre éhesebben és nagyon-nagyon zavarodottan, és azon tűnődött, hogy hol a csudában fog végre Kenguru Apó megállni.

Akkor kijött Nqong sziktavi fürdőjéből, és így szólt:

- Öt óra van.

Leült a Dingó - az örökké éhes, poros, lihegő Szegény Dingó Kutya, kilógatta a nyelvét, és vonított.

Leült a Kenguru - Kenguru Apó -, kinyújtotta maga mögé a farkát, mint egy fejőszéket, és így szólt:

- Hála, isten, *ennek* vége!

Akkor így szólt Nqong, aki mindig méltányos:

- Miért nem vagy hálás a Sárga Dingó Kutyanak? Miért nem köszönöd meg azt, amit érted tett?

Akkor így szólt a Kenguru - a Fáradt Kenguru Apó:

- Kihajszolt gyermekkorom otthonából; kihajszolt az ebédidőmből; úgy megváltoztatta a formámat, hogy a régim se szerzem vissza; és Rabló-Pandurt játszott a lábammal.

Akkor így felelt Nqong:

- Ha nem tévedek, arra kértél, hogy változtassalak meg, mert egészen más akarsz lenni, mint a többi állat; és azt akartad, hogy buzgó követőid legyenek. Most van öt óra.

- Igen - mondta a Kenguru. - Bár ne tettem volna. Azt hittem, hogy varázslattal és ráolvasással változtatsz át, de ez rossz tréfa volt.

- Tréfa! - mondta Nqong a fürdőjéből. - Mondd még egyszer, és füttyentek a Dingónak, hogy koptassa le a hátsó lábát.

- Ne füttyents - felelte a Kenguru. - Bocsánatot kérek. Ami a láb, az láb s ami engem illet, én meg vagyok elégedve a magaméval. Én csak azt akartam mondani Fenségednek, hogy reggel óta nem ettem, és teljesen üres a gyomrom.

- Igen - szólt közbe a Dingó, a Sárga Dingó Kutya. - Velem is ugyanez a helyzet.

Megváltoztattam, hogy egészen más legyen, mint a többi állat; de mit eszem uzsonnára?

Akkor így szólt Nqong sziktavi fürdőjéből:

- Gyertek el, és kérdezzétek meg holnap, mert most mosakodni szeretnék.

Így hát ott maradt Ausztrália kellős közepén Kenguru Apó és a Sárga Dingó Kutya, és mindegyik azt mondta:

- Te vagy az oka.

Az armadilló keletkezése

Itt van, édes gyermekem, egy újabb történet a messzi-messzi ősidőkből. Ezeknek az időknek kellős közepén élt egy tüskös-tövises sün a vágató Amazon partján; kagylót, csigát s más effélét evett. S volt egy barátja, a lusta-tömszi teknősbéka, az is ott élt a vágató Amazon partján, és salátát meg más effélét evett. És így volt ez rendben, édes gyermekem.

Igen ám, de ugyanazon idő tájt, a messzi ősidőkben, ott élt a pettyes jaguár is a vágató Amazon partján; megevett mindent, amit csak megfoghatott. Ha nem sikerült őzet vagy majmokat fognia, beérte békával, bogárral is. S ha békát, bogarat nem foghatott, jaguár anyja elé állt, s az elmondta neki, hogyan lehet megenni a sünt s a teknősbékát.

Elmondta neki, nem is egyszer, jóságos farkcsóválás közben:

- Fiacskám, ha sündisznóra bukkansz, mártsd be gyorsan a vízbe, attól kigombolyodik; ha pedig teknőst fogsz, karmoddal kell kikaparnod a teknőjéből.

Mert így volt ez rendjén, édes gyermekem.

Hát egy gyönyörű éjszakán a vágató Amazon partjain, a pettyes jaguár csak ott találja a tüskös-tövises sünt s a lusta-tömszi teknőst egy kidőlt fa tövében. El már nem futhattak, így hát tüskös-tövises gyorsan labdává gombolyodott össze - azért volt sündisznó -, lusta-tömszi pedig fejét, lábát, farkát behúzta teknőjébe - azért volt teknősbéka -, s mindez így volt rendben, édes gyermekem.

- Ide figyeljete - mondta a pettyes jaguár -, mert nagyon fontos! Anyám azt mondta, hogyha süntre bukkansz, mártsam be a vízbe, attól kigombolyodik; ha pedig teknőst találok, mancsommal kaparjam ki a teknőjéből. Most hát melyik közületek a sünt, s melyik a teknős? Mert pettyeimre mondom, én nem tudnám megmondani!

- Bizonyos vagy abban, amit a mamád mondott? - kérdezte a tüskös-tövises sündisznó. - Egészen bizonyos vagy? Hátha azt mondta, hogy ha teknőst akarsz kigombolyítani, ki kell merítsd a vízből egy lapáttal, ha pedig sündisznót akarsz kikaparni, csak be kell a teknőjébe mártanod?

- Egészen bizonyos vagy benne, amit a mamád mondott? - kérdezte a lusta-tömszi teknősbéka is. - Egészen bizonyos vagy benne? Hátha azt mondta, hogyha sündisznót akarsz vízből kifogni, csak rá kell csapnod a mancsoddal; ha pedig teknőssel találkozol, addig kell hántanod, míg ki nem gombolyodik.

- Alig hiszem, hogy ilyet mondott volna - szólt a pettyes jaguár, de egy kissé zavarban érezte magát. - Kérlek tehát, mondjátok csak el még egyszer, világosabban.

- Ha vizet mersz a mancsoddal, a sündisznó kigombolyodik - mondta a tüskös-tövises. - Ezt el ne felejtöd, mert fontos!

- Ha pedig húst találsz - szólt a sünt -, lapátold be a teknősbékába!

- Már minden pettyem sajog bele! - szólt a pettyes jaguár. - S különben is, ki kért tőletek tanácsot? Csak azt akartam megtudni, hogy melyiketek a sünt, s melyiketek a teknős.

- Én aztán nem mondom meg - szólt a tüskös-tövises. - De nem bánom, ha jólesik, kapard ki a héjamból!

- Ahá! - mordult a jaguár. - Most már tudom, hogy te vagy a teknős! Azt hiszed, nem teszem meg? Meg bíz én!

Azzal a pettyes jaguár kinyújtotta puha mancsát, mire a tüskös-tövises begombolyodott, s természetesen csupa tövis lett a jaguár puha talpa. S ami még rosszabb, tüskös-tövisest addig-addig bökdöste beljebb az erdőbe s a bozótba, míg csak végképp el nem vesztette a sűrű sötétben.

Aztán puha mancsát szájába vette, s a tövissek persze még kegyetlenebbül összeszúrták. Mihelyt meg tudott szólalni, azt mondta:

- Most már tudom, hogy nem a teknős! Az ám - s erre megvakarta tüskétlen mancsával a fejét -, de honnan tudom meg, hogy vajon a másik az-e?

- Az vagyok hát! - mondta a lusta-tömszi. - Anyádnak tökéletesen igaza volt. Azt mondta, nemde, hogy ki kell kaparnod engem a héjamból. Nosza!

- Egy pillanattal előbb még azt mondtad, hogy azt mondta... - szólt a pettyes jaguár, miközben puha talpából a tüskét szopogatta - azt mondtad, hogy valami egészen mást mondt!

- Jól van, tegyük fel, azt mondod, hogy én azt mondom, hogy ő valami egészen mást mondt; nem gondolom, hogy ez változtatna a dolgon; mert ha ő azt mondta, amiről te azt mondod, hogy én mondtam, hogy ő mondta, az éppen annyi, mintha azt mondanám, hogy ő azt mondta, amit én mondtam. Másrészt, ha te úgy véled, hogy ő azt mondta, hogy gombolyíts ki engem egy lapáttal, s nem pedig, hogy meríts ki egy teknővel, én igazán nem tehetek róla. Nemdebár?

- De te azt mondtad, hogy a mancsommal kaparjalak ki a teknődből - mondta a jaguár.

- Ha jobban meggondolod, belátod, hogy ilyesmit egyáltalán nem mondtam. Én azt mondtam, hogy anyád azt mondta, hogy kaparj ki a teknőmből - szólt a lusta-tömszi teknősbéka.

- S ha megtenném? - kérdezte a jaguár, igen-igen fürkészőn és gyanakodva.

- Honnan tudjam, amikor még sohasem kapartak ki a teknőmből? Annyit azonban őszintén megmondok, hogyha netán szeretnél látni engem tovaúszni, csak dobj be a vízbe!

- Nem hinném én azt! - mondta a pettyes jaguár. - Teljesen összezagyváltad, amit anyám mondt, hogy tennem kell, azzal hogy megkérdezted, bizonyos vagyok-e abban, hogy azt mondta, hogy már azt se tudom, hogy fejemen-e vagy pettyes farkamon állok? Most pedig olyan dologgal állsz elő, amit végül megértek; de ez még jobban összezavarja a fejem. Anyám azt mondta, hogy kettőtök közül az egyiket dobjam be a vízbe; de mivel te alig várod, hogy bedobjalak, úgy vélem, voltaképpen azt akarod, hogy ne dobjalak be. Nosza, ugorj magad a vágató Amazonba, s aztán győzzed!

- Figyelmeztetek, hogy ennek nem fog örülni a mamád! - mondta a lusta-tömszi teknős. - Nem mondhatod neki, hogy nem intettek!

- Ha még egy szót szólsz arról, amit anyám mondt... - felelte a jaguár, de be sem fejezhette fenyegetését, amikor a lusta-tömszi szépen becsusszant a vágató Amazonba, egy darabot a víz alatt úszott, majd kibukkant a paron, éppen ahol tüskös-tövises várt rá.

- Nem volt könnyű menekülés - mondta a tüskös-tövises. - Nem szeretem a pettyes jaguárt. Mit mondtál, ki vagy?

- Megmondtam őszintén, hogy valódi teknősbéka vagyok, de nem akarta elhinni, s beleugrasztott a folyóba, hadd lássa, ki vagyok; aztán láthatta, s meglepődött. Most pedig fut, s elmondja a mamájának. Halld csak, halld!

Jól hallhatták, amint a pettyes jaguár ordítózva nyargal fel s alá a vágató Amazon menti bozótban, amíg oda nem ér az anyja.

- Fiam, fiam - hajtogatta az anyja egymás után, kecses farkcsóválás közben. - Mit tettél, amit nem kellett volna?

- Megpróbáltam kikaparni egy jószágot a héjából a mancsommal, ahogy ő maga mondta, s a talpam tele lett tüskével - mondta a pettyes jaguár.

- Fiam, fiam - mondta az anyja sokszor egymás után, a farkát kecsesen csóválva -, a puha talpadban levő tüskékből látom, hogy az a sün lehetett. Hisz ezt a vízbe kellett volna mártanod!

- Azt gondoltam, hogy a másikat! Különben is azt mondta, hogy ő a teknősbéka, de én nem hittem el neki, márpedig igaza volt, s hirtelen be is ugrott a vágató Amazonba, s vissza se jött többé, hogy semmi ennyivalóm sem akadt! Úgy vélem, jobb volna máshová költöznünk innét. Ezek az állatok, itt a vágató Amazon mentén, kibabrálnak szegény fejemmel!

- Fiam, fiam - mondta az anyja többször egymás után, farkát kecsesen csóválva -, most figyelj ide, s el ne felejtse, amit mondok. A sün szokása, hogy labdává gombolyodik, s tüskéi egyszerre szúrnak mindenfelé. Erről ismerheted meg a sündisznót.

- Ezt az öreg asszonyságot egy cseppet sem kedvelem - mondta a tüskös-tövises egy széles lapu árnyékában. - Kíváncsi vagyok, mit nem tud még?

- A teknős pedig nem tud összegombolyodni - folytatta a jaguár mama, farkát kecsesen csóválva. - Csak a fejét s a lábát húzza be a héjába. Erről ismerheted meg a teknőst!

- Ezt az öreg asszonyságot egy szikrát sem kedvelem - mondta a teknősbéka. - Most már a pettyes jaguár sem felejtse el a tanítást! Nagy kár, hogy nem tudsz úszni, tüskös-tövises.

- Ne rólam beszélj - szólt a tüskös-tövises -, inkább arra gondolj, be jó volna, ha te is össze tudnál gombolyodni! Ez itt a bökkenő! De hallgass csak a pettyes jaguárt!

A pettyes jaguár ott ült a vágató Amazon partján, talpából szívogatta a tüskét, s közben így mormogott magában:

Úszni tud, szúrni nem,
lusta-tömszi, ismerem.
Szúrni tud, úszni nem,
tüskös-tövises, ismerem!

- Ezt a hétfőt sohasem felejtse el! - mondta a tüskös-tövises. - Tartsd csak az államat, lusta-tömszi, hadd lám, megtanulhatok-e úszni? Jól fogna nekem!

- Ez már beszéd! - szólt lusta-tömszi, s tartani kezdte tüskös-tövises állát, mialatt az a vágató Amazon vizében evickélt.

- Remek úszó lesz még belőled! - mondta lusta-tömszi. - Most pedig, ha egy cseppet meglazítanád a hátlemezeimet, megpróbálnám, össze tudok-e gombolyodni? Jól fogna nekem!

Tüskös-tövises segített, a hátlemezeit meglazította, a teknős pedig addig hempergett, bukfencezett, amíg valahogy egy kicsit össze nem görbítette magát.

- Nagyszerű! - szólt a tüskös-tövises. - De most már hagyjuk abba. Az arcod egészen belefeketedett. Légy szíves, és vigyél be inkább a vízbe még egyszer, hadd gyakoroljam azt az oldalcsapást, amelyet olyan könnyűnek mondasz.

És míg tüskös-tövises az úszást gyakorolta, lusta-tömszi mellette szelte a vizet.

- Nagyszerű! - mondta lusta-tömszi. - Még egy-két gyakorlat, s úgy úszol, mint egy valódi bálna! - most pedig, ha szíveskednél meglazítani még két ízületet a hátsó és a mellső ízületeimnél, megpróbálom azt a varázslatos begombolyodást, amelyet olyan könnyűnek mondasz. El is tátja majd a száját a pettyes jaguár!

- Nagyszerű! - jelentette ki tüskös-tövises, még csuromvizesen a vágató Amazontól. Esküszöm, nem tudlak megkülönböztetni saját atyafiságomtól. Ugye, két ízületet mondtál? Egy kicsit több eltökéltséget, kérlek, s ne nyöszörögj olyan keservesen, mert meghallhatja a pettyes jaguár! Ha befejezted, megpróbálnám azt a víz alá bukást, melyet olyan könnyűnek mondasz. Fog is hüledezni a pettyes jaguár!

Azzal tüskös-tövises alámerült, s lusta-tömszi is mellette bukott víz alá.

- Nagyszerű! - mondta lusta-tömszi. - Egy kicsit több eltökéltséget lélegzeted visszatartásában, s nyugodtan üthetsz tanyát akár a vágató Amazon fenekén! Most pedig gyakorolni fogom a hátsó lábaimnak fülem köré csavarását, ami szerinted oly szerfelett kellemes. Fog majd hüledezni a pettyes jaguár!

- Nagyszerű! - mondta tüskös-tövises. - Csak épp az a baj, hogy kificamítja a hátlemezeidet. Egymás hegyén-hátán hevernek, ahelyett hogy egymásba illeszkednének!

- Gyakorlat dolga - mondta lusta-tömszi. - Ellenben én is észrevettem, hogy tüskéid összegabalyodtak, s hogy már-már inkább fenyőtobozhoz, mintsem, ahogy hozzád illenék, vadgesztenye héjához hasonlítasz.

- Igazán? - csudálkozott tüskös-tövises. - A sok merítkezéstől van. Hogy fog hüledezni a pettyes jaguár!

Azzal folytatták a gyakorlatokat, kölcsönösen segítve egymásnak, míg meg nem virradt. S mikor a nap már magasan járt, pihentek s szárítkoztak. S akkor látták, hogy mindketten egészen mások, mint amilyenek voltak.

- Tüskös-tövises - szólt a teknős reggeli után -, én nem az vagyok, aki tegnap voltam! De azt hiszem, még most is tetszeni fogok a pettyes jaguárnak!

- Pontosan erre gondoltam magam is! - mondta tüskös-tövises. - Úgy vélem, a páncél a tüskénél sokkal többet ér, arról nem is szólva, hogy úszásra is alkalmas. Tyű, hogy fog hüledezni a pettyes jaguár! Tudod mit, keressük meg!

Nem sok idő múlva rá is bukkantak a pettyes jaguárra: még mindig az elmúlt éjjel megszürkált talpát nyalogatta. Úgy elképedt, hogy foltos farkán keresztül három hanyattbucskát vetett egyvégtében.

- Jó reggelt! - mondta tüskös-tövises. - Hogy szolgál ma reggel a drágalátos mamád egészsége?

- Köszönöm, egészen jól - mondta a pettyes jaguár. - De ugye, megbocsáttok, hogy nagy hirtelen nem jut eszembe a nevetek...

- Igazán nem szép tőled - mondta a tüskös-tövises -, ha tekintetbe vesszük, hogy tegnap ilyenkor még ki akartál kaparni a teknőmből.

- De hiszen teknőd sem volt! Csupa túske voltál - mondta a pettyes jaguár. - Nem felejttem el! Nézz csak ide, kérlek, a talpamra!

- Nekem pedig azt mondtad, hogy ugorjak be a vágató Amazonba, s fulladjak bele - mondta a lusta-tömszi. - Hogyhogy ma olyan durva és feledékeny vagy?

- Hát elfelejtetted, amire anyád tanított?

Úszni tud, szűrni nem,
tüskös-tövises, ismerem.
Szűrni tud, úszni nem,
lusta-tömszi, ismerem.

Erre mindketten összegombolyodtak, s addig hempergöztek a pettyes jaguár körül, míg a szeme valósággal cigánykereket hányt az üregében.

Aztán elnyargalt az anyja után.

- Anyám - mondta -, két új állat bukkant fel az erdőben; az egyik, amelyikről azt mondtad, hogy nem tud úszni, úszik; a másik, amelyikről azt mondtad, hogy nem tud gombolyodni, gombolyodik! És úgy látszik, osztozkodtak a tüskében, mert mindketten páncélosok is, ahelyett hogy az egyik merő páncél, a másik merő tüske volna! És mindennek tetejébe körbe-karikába hempergöznek az ember körül, s nem is érzem valami jól magam...

- Fiam, fiam - mondta a jaguár anyja, sűrűn csóválva a farkát-, a sündisznó sündisznó, s nem lehet más, mint sündisznó. A teknősbéka teknősbéka, s nem is lehet más soha!

- De ez nem sündisznó, s az meg nem teknős! Mindkettőből van bennük egy kicsi, de hogy melyiknek mi a neve, nem tudom.

- Szamárság! - mondta a jaguár anyja. - Mindennek megvan a maga neve. S én ezt Armadillónak nevezném, amíg valódi nevét meg nem tudom. S jobbnak látnám békében hagyni...

A pettyes jaguár pedig úgy tett, ahogy anyja mondta, különösen, ami a békében hagyást illeti...

És ami a legkülönösebb édes gyermekem, ettől a naptól fogva a tüskös-tövises sünt s a lusta-tömszi teknőst a vágató Amazon partján senki sem hívta másként, csak Armadillónak. Más tájakon van persze sün is, teknősbéka is (egynéhány belőlük az én kertembe is). Azokat az ősfajta, valódi, okos állatokat azonban, toldott-foldott, vadgesztenye héjához hasonló páncél-lukkal, melyek a messzi-messzi ősidőkben ott éltek a vágató Amazon partjain, mindig Armadillónak hívták, olyan okosak voltak. S így aztán rendben is van a dolog, édes gyermekem, ugye rendben?

A rák, aki a tengerrel játszott

A messzi-messzi múltban, édes gyermekem, a világ elején, egyszer csak eljött az ideje a kezdet kezdetének. S ez ama napokban volt, mikor a Legöregebb Varázsló elkészült minden dologgal. Először is a Földdel készült el; azután a tengerrel; azután azt mondá az állatoknak, hogy előjöhetnek s játszodozhatnak. S az állatok így szóltak: Ó, Legöregebb Varázsló, mondd meg, mit játszunk? Az meg így szólt:

- Majd megmutatom.

Azzal fogta az elefántot - az elefántok elefántját -, s azt mondta:

- Te játszál elefántosdit!

S az elefántok elefántja már játszotta is.

Aztán fogta a hódot - a hódok hódját -, s azt mondta:

- Te játszál hódosdit.

S a hódok hódja már játszotta is.

Aztán fogta a tehenet - a tehenek tehenét -, s azt mondta:

- Te játszál tehenesdit!

S a tehenek tehene már játszotta is.

Aztán fogta a teknősbékát - a teknősbékák teknősbékáját -, s azt mondta:

- Te játszál teknősbékásdit.

S a teknősbékák teknősbékája már játszotta is.

Így, szép sorjában valamennyi állatnak, madárnak és hálnak megmondta, hogy mit játszódjanak.

De estefelé, amikor minden s mindenki elfáradt, eléje állott az Ember (saját picit leánygyermekével) - úgy van, saját szeretett kicsi leánykájával a hátán, s így szólt:

- Minő játék ez, ó, Legöregebb Varázsló?

S a Legöregebb Varázsló így szólt:

- Ez a kezdet kezdetének játéka, ó, Ádámnak fia, de te igen okos vagy ehhez a játékhoz.

Az ember pedig fejet hajtott, mondván:

- Bizony, ehhez a játékhoz én igen okos vagyok; gondoskodj hát róla, hogy minden állatok engedelmeskedjenek nékem!

Nos, azonközben, hogy ők ketten beszélgettek, Pau Amma, a rák, aki soros volt a játékban, oldalvást elsomfordált, s belelépett a tengerbe, miközben magában így szólt:

- Én egyedül akarom játszani játékomat a mély vizekben, és sohasem fogok engedelmeskedni Ádám e fiának!

Senki sem látta őt elsomfordálni; csak a kicsiny leánygyermek ott az Ember vállán.

A játék pedig folyt tovább, míg valamennyi állat meg nem tudta a maga játékát. Aztán a Legöregebb Varázsló lefújta kezéről a finom port, s bejárta a világot, hadd lássa, mit játszanak az állatok.

Elment Északra, édes gyermekem, s látta, amint az elefántok elefántja agyarával döfölte, combjával dagasztotta a szép, tiszta, újdonszerű földet, mely őneki készült el.

- Kun? - kérdezte az elefántok elefántja, s ez annyit jelentett: „rendben van”?

- Pajah kun! - mondta a Legöregebb Varázsló, s ez annyit jelentett: „Tökéletesen rendben!”

Azzal csak rálehelte a hatalmas kősziklára és az idomtalan földbuckákra, melyeket az elefántok elefántja felturkált, s így támadtak a nagy Himalája Hegyek; meg is nézheted a térképen.

Elment Keletre, s látta, amint a tehének tehene ott legelészt a neki való, friss mezőn, nyelvvel körülnyalintott egy-egy egész erdőt, lenyelte, majd leheveredett, s elkezdett kérődzni.

- Kun? - szólalt meg a tehének tehene.

- Pajah kun! - mondta a Legöregebb Varázsló. Azzal rálehelte a kopaszra legelt mezőre, s arra a helyre, ahol hevert, az egyikből a nagy Indiai Sivatag támadt, a másikkól pedig a Szahara; meg is nézheted a térképen!

Elment Nyugatra, s ott találta a hódok hódját, amint éppen hódgátat épített a neki való, széles folyótorkolatban.

- Kun? - kérdezte a hódok hódja.

- Pajah kun! - mondta a Legöregebb Varázsló.

Azzal rálehelte a ledöntött fákra s állóvizekre, s így támadtak a floridai zátonyok - megnézheted a térképen.

Elment Délre, s ott találta a teknősbékák teknősbékáját, amint ásókörmeivel turkált a neki való friss homokban, hogy a homok és kavics csak úgy örvénylett a levegőben, majd távolabb a tengerbe hullott.

- Kun? - kérdezte a teknősbéka.

- Pajah kun! - mondta a Legöregebb Varázsló.

Azzal rálehelte a homokra és a sziklákra, ott, ahol a tengerbe hulltak, s így támadtak a szépséges szép Borneó, Jáva, Celebesz, Szumátra szigetek s a Maláj szigettenger többi része - eredj csak, s keresd meg őket a térképen!

Egy szép napon a Legöregebb Varázsló találkozott az emberrel, valahol a Perak folyó partján, s így szólt:

- Hé, Ádám fia! Minden állat engedelmeskedik neked?

- Bizony! - válaszolt az ember.

- És az egész Föld engedelmeskedik?

- Bizony! - szólt az ember.

- És az egész tenger?

- Az nem - felelt az ember. - Naponta egyszer s éjente egyszer felhőmpölyög a Perak folyóba, s az édesvizet úgy felkergeti az erdőbe, hogy a házam csuromvizes lesz; aztán meg naponta egyszer s éjente egyszer vissza is hőlmpölyög a folyóból, s úgy magával visz minden vizet, hogy csak iszap marad a nyomában, s a ladikom felborul. Ezt a játékot parancsoltad neki játszani?

- Nem én - mondta a Legöregebb Varázsló. - Ez valami új s rossz játék.

- Oda nézz! - mondta az ember, s ahogy kimondta, a nagy tenger már áradt is befelé a Perak folyó torkolatán, s nyomta visszafelé a vizet, míg csak minden sűrű erdőt el nem árasztott sok-sok mérföldnyire, s el nem öntötte az ember hajlékát is.

- Nem jól van ez így. Oldd el a ladikot, hadd keressük meg, ki játszik a tengerrel - mondta a Legöregebb Varázsló.

Beszálltak a ladikba; velük ment az apró leánygyermek is; s az Ember vitte krisét - görbe, hajlékony, lángnyelvhez hasonlatos kés volt -, s kifelé indultak a Perak folyóból. S hirtelen a tenger elkezdett rohanni, rohanni visszafelé, s a ladik minden evezés nélkül kisiklott a Perak folyó torkolatán, elhaladt Selangor, Melaka, Szingapúr mellett, tova egészen a Bintang-szigetig, mintha kötélén húzták volna.

S a Legöregebb Varázsló felállt a ladikban, s így kiáltott:

- Hé, állatok, madarak, halak, akiket csak a kezdet kezdetén kezembe vettem s megtanítottam játszandó játékkra, melyik játszik közületek a tengerrel?

S erre valamennyi állat, hal, madár, egyszerre szólalt meg:

- Legöregebb Varázsló, mi a te tanítottad játékot játsszuk, s azt játsszák gyermekeink gyermekei is. De a tengerrel egyikünk sem játszik!

Ekkor a hatalmas telihold felemelkedett a vizek fölé, s a Legöregebb Varázsló így kiáltott a púpos vénembernek, aki a holdban üldögél, s horgászsineget fonogat, mellyel, reméli, egy napon megfoghatja a Földet:

- Hé! Holdbeli Halász! Te játszol a tengerrel?

- Nem én - mondta a halász -, én zsineget fonok, hogy egy napon kifogjam vele a Földet; de a tengerrel nem játszom! - Azzal fonta tovább a zsineget.

Igen, de van egy patkány is a Holdban, mely mindjárt elrágja a vén halász zsinegjét, alighogy megfonta; a Legöregebb Varázsló most neki kiáltott oda:

- Hé, Holdbeli Patkány, te játszol a tengerrel?

S a patkány így felelt:

- Én buzgón rágszálom a vén halász zsinegét. Eszem ágában sincs a tengerrel játszani!

S azzal rágszálta tovább a zsineget.

Ekkor az apró leánygyermek felemelte puha, barna karocskáját, rajta szépséges gyöngyház karperecekkal, s azt mondta:

- Ó, Legöregebb Varázsló! Amikor apám beszélgetett veled a kezdet kezdetén, s én a vállán ültem, mialatt az állatok játékkat tanulták, egy állat engedetlenül besurrant a tengerbe, mielőtt még játékkára megtanítottad volna.

A Legöregebb Varázsló pedig így szólt:

- Be bölcsek is a kisdedek, akik csak néznek s hallgatnak! Milyenforma volt az az állat?

S az apró leánygyermek így szólt:

- Kerek volt és lapos; szeme kocsányon ült, és oldalogva járt, így ni! A hátát pedig kemény páncél borította.

A Legöregebb Varázsló erre így szólt:

- Be bölcsék is a kisdedek, akik igazat szólnak! Most már tudom, hová lett Pau Amma. Add csak az evezőt!

Megragadta az evezőt; de szükségtelen volt evezni, mert a víz folyton továbbáramlott, s elhaladtak valamennyi sziget mellett, míg csak a Puszat Taszek nevű helyre nem értek - a Tenger Szíve mellett -, ahol a nagy Barlang van, mely levezet a föld szívébe, s ebben a barlangban nő a Pauh Janggi, a Csodálatos Fa, s ezen terem a csodálatos Ikerdió. Itt a Legöregebb Varázsló vállig belenyúlt a mély, meleg vízbe, s a Csodálatos Fa gyökerei alatt megérintette Pau Amma, a rák széles hátát. Pau Amma ettől az érintéstől lejjebb merült, mire hirtelen megemelkedett az egész tenger, mint a mosdómedence vize, ha beledugod a kezedet.

- Ohó! - szólt a Legöregebb Varázsló. - Most már tudom, ki játszik a tengerrel.

- Mit mívelsz te, Pau Amma?

Pau Amma pedig mélységes mélyről így felelt:

- Naponta egyszer s éjente egyszer kimászom élelemért. Naponta egyszer s éjente egyszer visszamászom. Hagyj engem békén!

Erre a Legöregebb Varázsló pedig így szólt:

- Ide figyelj, Pau Amma! Valahányszor kimászol barlangodból, a tenger vize mélyen betódul a Puszat Taszekba, s valamennyi sziget valamennyi partja szárazon marad; a kishalak elpusztulnak, s Raja Mojang Kabannak, az elefántok királyának lába csupa iszap. Amikor pedig visszamész s beülsz a Puszat Taszekba, a tenger vize felemelkedik, a kis szigeteket félig ellepi, az ember házát elárasztja, és Raja Abdullahnak, a krokodilusok királyának szája megtelik sós vízzel.

Erre Pau Amma mélységes mélyről megint kacagott, s így szólt:

- Nem is tudtam, hogy ilyen fontos vagyok! Ezentúl hétszer mászom ki naponta, s a vizeknek sohasem lesz nyugtuk!

A Legöregebb Varázsló így szólt:

- Már nem játszathatom veled azt a játékot, melyet játszanod kellene, Pau Amma, mert elszöktél előlem a kezdet kezdetén; de ha nem félsz, gyere fel, hadd beszéljünk a dolgról.

- Miért félnék? - szólt Pau Amma, s ezzel ki is bukkant a tenger színére a holdvilágban. Semmi sem volt olyan nagy a világon, mint Pau Amma, mert ő volt minden rákok királya. Nem akármilyen rák volt, hanem a Rákkirály! Roppant páncéljának egyik oldala a Szarawaki partig ért, másik a Pahangi partokig; és magasabb volt, mint három tűzhányó füstoszlopa! Amint a Csodálatos Fa lombjai közt felemelkedett, lesodort egy nagy ikergyümölcsöt, egyet a varázslatos párosdiók közül, melyek megfiatalítják az embert; az apró leánygyermek pedig meglátta - éppen a ladik oldalán bukkant fel -, a ladikba emelte, s apró aranyollójával elkezdte csipegetni puha magvait.

- Nosza - mondta a Legöregebb Varázsló -, tégy csodát, Pau Amma, mutasd meg, csakugyan olyan hatalmas vagy-e?

Pau Amma forgatni kezdte a szemét, csapkodott a lábaival, de csak a tenger vizét kavarta fel, mert ha mégúgy a Rákok Királya, mégiscsak rák volt, s a Legöregebb Varázsló kikacagta:

- Tehát mégsem vagy olyan hatalmas, Pau Amma - szólt. - Most megpróbálom én!

Azzal csak intett egyet a bal kezével - nem is, csak a bal keze kisujjával -, hát láss csudát, édes gyermekem! Pau Amma kemény, kékes-zöldes-feketés páncélja úgy lehullt, mint a kókuszdióról a héja, s Pau Amma úgy maradt ott lágyan, puhán, akár a pici rákok, melyeket hébe-hóba a parton találsz, édes gyermekem.

- Bizony, bizony, szörnyű hatalmas vagy! - szólt a Legöregebb Varázsló. - Talán megkérjem az embert, hogy vágjon össze a krisével? Vagy ideküldjem Raja Majang Kabant, az elefántok királyát, hogy agyarára szúrjon? Vagy talán Raja Abdullaht hívjam, a krokodilusok királyát, hogy szétmarcangoljon?

Pau Amma pedig így szólt:

- Szégyellem magam! Add vissza kemény páncélot, s hagyj visszamennem a Puszat Taszekba, s ezentúl naponta csak egyszer s éjente is csak egyszer mászom ki onnan, hogy megszerezsem élelmemet.

A Legöregebb Varázsló így szólt:

- Azt nem, Pau Amma! Páncélotad nem adom vissza, mert még nagyobb, még büszkébb és még erősebb lennél, talán ígéretedet is megszegnéd, s újra játszani kezdenél a tengerrel.

Pau Amma erre így szólt:

- Mit tegyek! Olyan nagy vagyok, hogy csak a Puszat Taszekba bújhatok meg, és akárhová is mennék, ilyen puhán, amilyen most vagyok, a cápák felfalnának. S ha visszamegyek a Puszat Taszekba, ilyen puhán, amilyen most vagyok, noha ott biztonságban volnék, soha többé ki nem bújhatnék élelemért, s meg kellene halnom! - Lábaival kapálózott s jajgatott.

- Ide figyelj, Pau Amma! - szólt a legöregebb Varázsló. - Én nem játszathatom veled azt a játékot, melyet játszani kellene, mert megszöktél előlem a kezdet kezdetén; de ha beleegyezel, a tenger minden követ, minden üregét s minden gyökérsomóját egy-egy nyugalmas Puszat Taszekká változtatom a számodra s ivadékaid számára, örök időkre!

Erre Pau Amma így szólt:

- Jól van, de még nem egyezem bele! Ide nézz! Itt van az ember, aki beszélt veled a kezdet kezdetén. Ha ez nem tereli el akkor a figyelmedet, én nem fáradok bele a várakozásba, s nem szököm el, s ez a dolog sohasem történt volna meg. Mit tenne vajon ő érettem?

Erre az ember így szólt:

- Ha beleegyezel, varázslatot csinállok, hogy a mély vizek és a szárazföld otthonoddá váljék neked s gyermekeidnek - hogy egyformán elbújhass majd szárazon és vízen.

És Pau Amma így szólt:

- Még nem egyezem bele. Ide nézz! Itt van az a leányka, aki látott engem megszökni a kezdet kezdetén. Ha akkor megmondja, a Legöregebb Varázsló visszahív, s ez a dolog soha meg nem történt volna! Mit tesz vajon ő érettem?

Mire a leányka így szólt:

- Ez a dió igen jó, amit most eszem. Ha beleegyezel, varázslatot csinállok, és neked adom ezt a pár nagyon éles és erős ollót, hogy te meg a gyermekeid ugyanúgy ehessenek naphosszat kókuszdiót, valahányszor kijösztok a tengerből a partra, és akárhol áshatsz magadnak egy-egy Puszat Taszekot ezzel az ollóval, ha a közeledben nincsen kő vagy üreg. S ha a föld túlságosan kemény, ugyancsak ollód segítségével felmászhatok valami fára!

Pau Amma így szólt:

- Még nem egyezem bele, mert ilyen puha állapotban ez az adomány nem segít rajtam. Add vissza a páncélszíjat, ó, Legöregebb Varázsló, s aztán játszani fogom a játékosomat!

A Legöregebb Varázsló így szólt:

- Visszaadom, Pau Amma, az esztendő 11 hónapjára; de az esztendő tizenkettedik hónapjában újra meg újra meg kell lágyulnia, hogy emlékeztessen téged s gyermekeidet az én varázshatalmamra, s hogy alázatossá tegyen téged, Pau Amma; mert én jól tudom, hogyha kedvedre jöhetnél-mehetnél vízen és szárazon, nagyon elszemtelenednél; s hogyha fára mászkálhatnál, diót törhetnél s lyukat áskálhatnál ollóiddal, szörnyű telhetetlenné válnál, Pau Amma!

Erre gondolkozott egy keveset Pau Amma, s így szólt:

- Döntöttem. Elfogadok minden adományt.

A Legöregebb Varázsló pedig varázslatba kezdett jobb kezével, jobb kezének is mind az öt ujjával; hát láss csudát, édes gyermekem! Pau Amma elkezdett kisebbedni, kisebbedni, míg csak apró zöld rákocskává nem vált, mely ott úszkált a ladik oldalán a vízben, s gyöngye hangon kiáltotta:

- Az ollómat!

Az apró leánygyermek pedig megfogta, kicsi barna tenyerére tette, betette a ladik fenekére, s odaadta az ollóit, az pedig kicsi karjaival mozgatni, nyitogatni-csukogatni, csattogatni kezdte, s így szólt:

- Most már tudok diót enni. Tudok héjat törni. Tudok lyukat ásni. Tudok fára mászni. Tudok a szárazon lélegzeni, s tudok minden kő alatt nyugalmas Pusztát Taszekot találni. Nem is tudtam, hogy ilyen hatalmas vagyok! Kun? (Igaz?)

- Pajáh kun! - mondta a Legöregebb Varázsló, mosolygott, s áldását adta rá. S a kicsi Pau Amma a ladik oldalán át bebukfencezett a vízbe; és olyan picinyke volt, hogy a paron egy száraz levél árnyékában is elbújhatott; egy halott kagyló héjában is a tenger fenekén.

- Jól cselekedtem? - kérdezte a Legöregebb Varázsló.

- Jól - mondta az ember. - Most pedig vissza kell hogy menjünk a Perakba, és odáig van mit eveznünk elég! Ha megvártuk volna, míg Pau Amma kimászik Pusztát Taszekból, s aztán újra hazamegy, a víz magától odavitt volna.

- Lusta vagy - mondta a Legöregebb Varázsló -, s lusták lesznek a gyermekeid is. - S ujját a Holdra emelve, így folytatta: - Ó, halász, ez az ember itt túlságosan lusta arra, hogy hazaevezzen. Húzzad haza ladikját a zsinégeddel, ó, halász!

- Nem! - mondta az ember. - Ha már lusta leszek világéletemben, hadd, hogy naponta kétszer dolgozzék értem a tenger, örökkön-örökké! Ez megkímél az evezéstől!

És a Legöregebb Varázsló így szólt:

- Pajáh kun! (Rendben van!)

A holdbeli patkány pedig erre abbahagyta a zsinegrágást; a halász pedig addig eregette zsinégét, míg a tenger színéig nem ért, aztán húzni kezdte az egész hatalmas vizet, s húzta, húzta a Bintang-sziget mellett, Szingapúr mellett, Melaka mellett, Selangor mellett, míg csak újra ott nem forgolódott a ladik a Perak folyó torkolatában.

- Kun? - kérdezte a holdbeli halász.

- Pajah kun! - felelte a Legöregebb Varázsló. - De most már azon legyél, hogy naponta kétszer s éjente kétszer húzogasd a tengert örökkön-örökké, hogy a halászoknak ne kelljen evezniök. De óvakodj attól, hogy igen erősen húzd, különben olyan varázslatot csinálok veled, amilyet Pau Ammával csináltam.

Aztán felfelé mentek a Perak folyón, majd aludni tértek, édes gyermekem.

Most pedig hallgass és figyelj!

A Hold ettől a naptól fogva mindig hol felhúzza, hol leereszti a tengert, vagyis azt csinálja, amit úgy hívnak, hogy dagály. Néhanapján a holdbeli halász igen erősen húzza a tengert, s akkor szökőárt kapunk; máskor meg kissé túlságosan gyengén húzza, s ilyenkor apály van. Általában azonban gondosan jár el, tekintettel a Legöregebb Varázslóra.

Hát Pau Amma?

Amikor csak a parton járkálsz, láthatod, hogyan csinálnak a kicsi Pau Ammák egytől egyig Puszat Taszekot maguknak minden kő, minden sáscsomó alatt a homokban. Láthatod, hogyan csattogatják kicsiny ollójukat; és a világnak némely részén valóban a szárazon élnek, s felmásznak a pálmafákra, s kókuszdiót esznek, pontosan, ahogy az apró leánygyermek megígérte.

De évente egyszer minden egyes Pau Amma le kell hogy vesse kemény páncélját, s meg kell puhulnia - hogy el ne felejtse, mit tehet a Legöregebb Varázsló. Így hát nem szép dolog megölni és hajkurászni Pau Amma porontyait csak azért, mert a vén Pau Amma valamikor hajdanában rakoncátlanul durva volt.

Bizony! És Pau Amma porontyai gyűlölik, ha kis Puszat Taszekjukból kiszedik, s befőttesüvegekben hazaviszik őket. Ezért csípnek meg azután apró ollójukkal - mert megérdemled, meg bizony!

A magányosan sétáló macska

Hallgass, várj és figyelj; ez az eset akkor esett, édes gyermekem, amikor a háziállatok még vadak voltak. Vad volt a kutya, vad a ló, a tehén, a juh és vad volt a disznó - vadabb már nem is lehetett -, s ott járkáltak a ringó-rengő renetegben a maguk vad csapásain. De minden vadállatok legvadabbika a macska volt. Magában kószált, s minden hely egyforma volt neki.

Természetesen vad volt az Ember is. Borzasztó vad. Nem is szelődült meg addig, amíg az asszonnyal nem találkozott, s az meg nem mondta neki, hogy semmi kedve vad módjára élni. Kiszemelt egy takaros, száraz barlangot, hogy nyirkos avarvacka helyett abban aludjék; a barlang földjére tiszta homokot hintett, csinos rőzsetüzet gyújtott a barlang zugában, s egy vadló száraz bőrét akasztotta keresztbe - farkával lefelé - a bejárat elé. Aztán így szólt:

- Töröld meg a lábad, lelkem, amikor belépsz; mostantól már ez lesz a lakásunk.

És azon az estén, édes gyermekem, tüzes kövön süített vadjuhot ettek, és vadfokhagymával, vadborszal ízesítették; aztán vadrizssel, vadmajorannával és vadkorianderrel töltött vadrucát, később vadökör velőscsontját, vadcseresznyét és vadgránátalmát. Azután a férfi nagy boldogan lefeküdt aludni a tűz mellé, míg az asszony fenn maradt, s hosszan fésülte a haját. Fogott egy birkavállcsontot - a nagy, sima lapockát -, a rajta levő csodálatos jelekre bámult, még több fát rakott a tűzre, s elkezdett varázsolni. Ő üzte az első énekes varázslatot a világon.

Odakünt a ringó-rengő renetegben minden vadállat egy helyre seregett össze, hadd láthassák a tüzet messziről, s álmétkodtak, mi fán teremhet. Aztán a vadló csak dobbantott egyet vad patájával, s így szólt:

- Ó, barátaim és ellenségeim! Az ember s az asszony ugyan mért csapta azt a nagy világságot ott a nagy barlangban, s vajon miféle kárunk lesz belőle! Ezt mondjátok meg!

A vadkutya a sült birka szagát orrontva így szólt:

- Én odamegyek, megnézem, s majd megmondom; ha szimatom nem csal, valami jó. Macska, jer velem!

- Hogyisne! - mondta a macska. - Én vagyok a magányosan sétáló macska, nekem minden hely egyforma. Nem megyek bíz én.

- Akkor hát többé nem lehetünk barátok - mondta a vadkutya, s indult a barlang felé. De alig tett meg egy darab utat a kutya, a macska így szólt magában:

- Mindenütt egyforma nekem. Miért ne mehetnék hát magam is, hogy bekukkantsak, majd odébbálljak kedvem szerint?

És a vadkutya után surrant halkán, nagyon halkán, s elbújt valahol, ahonnan mindent hallhatott.

A vadkutya pedig szépen megérkezett a barlang szájához, a száraz lóbórt félretolva orrával, s nagyokat szippantott a sült birkahús illatából. Az asszony a lapockát bámulva megérezte, hogy ott van, elmosolyodott, s így szólt:

- Itt jön az első. Mit akarsz, vadon erdő vadjószága?

A vadkutya így szólt:

- Ó, ellenségem és ellenségem asszonya, mi az, ami oly jól illatozik a vad erdőben?

Erre az asszony fogott egy sült birkacsontot, s a vadkutya elé dobta, mondván:

- Vadon erdő vad jószágá, nesze, kóstold meg!

A vadkutya beleharapott a csontba: hát jobb ízű volt az minden eddigi falatjánál; mire így szólt:

- Ó, ellenségem, és ellenségem asszonya, adj még egyet!

Az asszony így szólt:

- Vadon erdő vad jószágá, segíts az uramnak vadászni napközben, éjjel pedig őrizd ezt a barlangot, s adok én majd neked annyi sült koncot, amennyi belédfér!

- Tyú! - mondta a macska, amint ott hallgatózott. - Igen bölcs asszony, de nem olyan bölcs, mint én vagyok.

A vadkutya besündörgött a barlangba, fejét az asszony ölébe hajtotta, s mondta:

- Ó barátom és barátom asszonya, majd segítek én nappal vadászni az uradnak, éjjel pedig őrizni fogom a barlangotokat.

- Tyú! - mondta a leskelődő macska. - Szörnyű ostoba ez a kutya.

Azzal surrant is vissza a ringó-rengő rengetegbe, s vad farkát csóválva továbbjárkált vad csapásain. De nem szólt senkinek.

Amikor az ember felébredt, így szólt:

- Mit keres itt a vadkutya?

Mire felelt az asszony:

- A neve többé nem Vadkutya, hanem Első Barátunk, mert barátunk lesz örökös-örökkön-örökké. Vidd magaddal, ha vadászni mérsz.

Másnap az asszony nagy csomó friss zöld fűvet vágott a mezőn, megszárogatta a tűznél, hogy úgy illatozott, mint a frissen kaszált széna, aztán leült a barlang ajtajában, a lóbórból kihasított egy kötőfékre valót, aztán elkezdte nézni, nézni a birkavállcsontot - a nagy birkalapockát -, és varázslatba fogott. A második énekes varázslatba a világon.

Tova a vad erdőkben minden állat csodálkozott, mi ütött a vadkutyaába, s a vadló egyszer csak nagyot dobbantott, s így szólt:

- Odamegyek s megnézem, s majd elmondom, miért nem jött vissza a vadkutya. Macska, jer velem!

- Hogyisne! - szólt a macska. - Én vagyok a magányosan sétáló macska, nekem minden hely egyforma. Nem megyek bíz én!

De azért a vadló után óvakodott halkán, nagyon halkán, s megbújt valahol, hogy mindent hallhasson.

Ahogy az asszony meghallotta a ló dobogását s botladozását hosszú sörényében, így szólt elmosolyodva:

- Itt jön a második. Vadon erdő vad jószágá, mit kívánsz?

A vadló így szólt:

- Ó, ellenségem és ellenségem asszonya, hol van a vadkutya?

Az asszony nevetett, fogta a lapockacsontot, belenézett, s mondta:

- Vadon erdő vad jószága, nem a vadkutyáért jöttél te ide, hanem a jó fű illatáért!

Akkor a vadló, dobogva és sörényébe botladozva, végül azt mondta:

- Ez igaz. Hadd egyem meg.

Az asszony így szólt:

- Vadon erdő vad jószága, hajtsd le vad fejed, s viseld, amit rád adok, s akkor majd eheted a csodálatos füvet, háromszor napjában!

- Tyű! - szólt a macska, amint ott hallgatózott -, okos asszony ez, de nem olyan okos, mint én.

A vadló lehajtotta a fejét, s az asszony rádobta a kötőféket; a vadló fűjt egyet az asszony lábára, s szólt:

- Ó, úrnöm, asszonya az én uramnak! Szolgátok leszek a csodálatos fű kedvéért.

- Tyű! - mondta a macska hallgatózván - szörnyű ostoba ez a ló.

Azzal surrant is vissza a ringó-rengő rengetegbe, s vad farkát csóválva járkált tovább vad csapásain. De nem szólt senkinek soha.

Amikor az ember s a kutya megjött a vadászatról, megszólalt az ember:

- Mit keres itt a vadló?

És felelt az asszony:

- Az ő neve többé már nem Vadló, hanem Első Szolgánk, mert ő fog hordozni bennünket helyről helyre örökös-örökkön-örökké. Kapj a hátára, ha vadászni mész.

Másnap a vadtehén, vad fejét magasra tartva, hogy vad szarvai bele ne akadjanak a vad bozótba, felment a barlanghoz: a macska persze a nyomában, s ismét elbűjt, mint azelőtt. És a vadtehén odaigérte mindennapi tejét az asszonynak a csodálatos fűért cserében; a macska pedig visszasurrant a ringó-rengő rengetegbe, s vad farkát csóválva, járkált tovább vad csapásain, éppen úgy, mint azelőtt. De nem szólt senkinek soha.

S amikor az ember a lóval s a kutyával hazajött a vadászatról, s ugyanezt kérdezte, mint máskor, az asszony így felelt:

- A neve többé már nem Vadtehén, hanem Jó Táplálékadó. Ő adja majd nekünk a meleg tejet örökös-örökkön-örökké, s majd én gondját viselem, mialatt te Első Barátunkkal és Első Szolgánkkal odajársz vadászni.

Másnap a macska lesbe állt; figyelte, hogy vajon megy-e még valami vad a barlang felé, de semmi sem mozdult a ringó-rengő rengetegben. Így hát a macska maga járult oda; és látta, amint az asszony tejet fej, s látta a barlangi tűz világát, s érezte a meleg, fehér tej szagát. S a macska megszólalt:

- Ó, ellenségem s ellenségemnek asszonya, ugyan hová ment a tehén?

Az asszony elmosolyodott, s így szólt:

- Vadon erdő vad jószága, eredj csak vissza a vadonba! Hajamat már befontam, a varázslatot félretettem, s különben sincs szükségünk több barátra vagy szolgára a barlangunkban.

A macska így szólt:

- Én nem vagyok barát, és nem vagyok szolga. Én a magányosan sétáló macska vagyok, és be akarok kerülni a barlangba.

Az asszony így szólt:

- Akkor miért nem jöttél az Első Baráttal az első este?

A macskát előntötte a méreg, s mondta:

- Tán mesélt rólam valamit a vadkutya?

Az asszony pedig nevetve mondta:

- Te vagy a magányosan sétáló macska; és minden hely egyforma jó neked. Sem barát, sem szolga nem vagy. Magad mondtad. Most hát eredj, s sétálj tovább magányosan, hisz jó neked mindenütt.

A macska erre szomorúságot színlelt, s azt mondta:

- Hát én sohasem kerülhetek be a barlangba? Sohasem ülhetek le a meleg tűzhöz? Sohasem ihatom meleg, fehér tejet? Te nagyon bölcs és nagyon szép vagy. Nem lehetsz szívtelen még egy macskához sem.

Az asszony így szólt:

- Tudtam, hogy bölcs vagyok, de hogy szép is: nem tudtam. Kössünk hát egyezséget. Mihelyt egyetlen dicsérő szót mondok neked, ám bejöhetsz a barlangba.

- S ha két dicsérő szót mondanál? - kérdezte a macska.

- Soha! - mondta az asszony. - De ha netán mégis mondanék, akkor a tűz mellé ülhetsz a barlangban.

- S ha hármát mondanál? - kérdezte a macska.

- Soha! - mondta az asszony. - De ha netán mégis mondanék, háromszor ihat sz naponta meleg, fehér tejet örökös-örökkön-örökké.

Erre a macska felgörcbítette a hátát, s így szólt.

- Most véssé emlékezetébe a lóbőr a barlang bejáratán, a tűz a barlang zugában s a tűz mellett a tejesfazék, amit ellenségem és ellenségemnek a felesége mondott! - Azzal eliramodott a ringó-rengő rengetegbe, s vad farkát csóválva, továbbkószált vad csapásain.

Este, amikor az ember a lóval s a kutyával hazajött a vadászatról, az asszony sem szólt nekik a macskával kötött egyezségről, attól tartott, hogy nem fog nekik az egyezés tetszeni.

A macska pedig mind beljebb s beljebb került a ringó-rengő rengetegbe a maga vad csapásain - s oly hosszú időre, hogy az asszony teljesen megfeledkezett róla. Csupán a denevér, mely a barlang zugában csimpaszkodott, a kicsi, lábánál-feje denevér tudta, hova rejtőzött a macska. S a denevér minden este elrepült a macskához, hogy elújságolja, mi történt.

Egy este azt mondta a denevér:

- Kisbaba van a barlangban. Friss, kövér, apró és piros kisbaba, s az asszony odavan érte, úgy szereti.

- Úgy? - szólt a macska fülét hegyezve. - Hát a baba mit szeret?

- Minden puha és csiklandós holmit - mondta a denevér. - Meleg dolgokat szeret a kezébe venni, amikor aludni készül. Szeret játszani velük. Minden effélét szeret.

- Ó - mondta a macska fülét hegyezve -, akkor itt az időm!

Másnap este a macska átszelte a ringó-rengő rengeteget, s reggelig megbújt a barlang táján. Az ember, a kutya s a ló elment vadászni. Ezen a reggelen az asszony buzgón süttött-főzött, de a baba kiabálása abba-abbahagyatta vele. Fogta, s kivitte a barlang elé, s kezébe nyomott, játszani, egy marék kavicsot. De a baba csak tovább óbégatott.

A macska pedig kinyújtotta bársonyos talpát, megcirógatta a baba arcát, mire az gügyögni kezdett; aztán kövér térdéhez törleszkedett, s kövér tokáját megcsiklandozta a farkával. A baba pedig kacagott. Az asszony meghallotta, s elmosolyodott.

Aztán a denevér, a kicsi, fejénél-lába denevér, aki most a barlang szájában csüngött, megszólalt:

- Ó, asszonykám és gazdámnak asszonya s gazdám fiának anyja, a vadon erdőnek egy vad jószágá csodálatosan eljátszadozik a kicsinyeddel.

- Áldásom a vad jószágra, akárki az! - szólt az asszony kiegyenesedve. - Rengeteg dolgom volt ma reggel, s ő jó szolgálatot tett nekem.

Nos, ebben a szempillantásban, édes gyermekem, a száraz lóbőr, mely farkával lefelé lógott a barlang nyílásán - supp! - lezuhant, mert az egyezséget, melyet az asszony a macskával kötött, nem felejtette el; s mire az asszony odament, hogy felrakja, a macska bent ült nagy kényelmesen a barlangban.

- Ó, ellenségem, ellenségemnek asszonya és ellenségemnek anyja - mondta a macska -, itt vagyok! Mert egy szót mondtál dicséretemül, most már nyugodtan ülhetek a barlangban örökös-örökkön-örökké. De azért én most is a magányosan sétáló macska vagyok, s nekem minden hely egyforma.

Az asszony nagyon bosszankodott, ajkát összeszorította, aztán rokkájához ült, s elkezdett fonni.

De a baba kiabált, amiért a macska elment, s az asszony hiába csitítgatta, csak hánytorgott, rúgkapált, hogy az arca is belekékült.

- Ó, ellenségem és ellenségemnek asszonya, és ellenségemnek anyja - mondta a macska -, húzz ki egy szálát fonott fonalaid közül, kösd az orsóhoz, s húzd végig a földön, s én olyan varázslattal szolgálok, hogy kisbabád oly hangosan fog kacagni tőle, ahogy most kiabál.

- Megteszem - mondta az asszony -, mert fonalam lejárt; de ne hidd, hogy meg is köszönöm neked!

Fogott egy szálát, rákötötte a kicsi agyag orsónéhezékre, s végighúzta a földön, a macska pedig utánvetette magát, mancsával elkapta, egyet-kettőt bucskázott vele, hol a vállára dobta, hol hátsó lábai közé fogta, majd úgy tett, mintha elvesztette volna, aztán rávetette magát, míg végre a baba csakugyan oly hangosan kacagott, ahogyan azelőtt kiabált, majd a macska után totyogott, s addig hancúroztak a barlangban, míg csak bele nem fáradt, s a macskával a karjai közt, álmra nem hajtotta fejét.

- Most pedig - mondta a macska -, olyan nótát éneklek a babának, hogy egy jó óráig aluszik tőle.

Azzal elkezdett dorombolni, hol hangosabban, hol halkabban, hol halkabban, hol hangosabban, míg a babát el nem nyomta az álom. Az asszony elnézte őket mosolyogva, majd így szólt:

- Ez igazán csodálatos volt! El kell ismerni, roppant ügyes állat vagy, te macska!

Hát abban a szempillantásban, édes gyermekem, a tűz füstje odabent a barlang zugában csak - hű! - elkezd hömpölyögni a mennyezetről, mert jól emlékezett az asszony és a macska egyezségére. És mire eltisztult onnan - láss csodát! -, a macska ott ült a tűz mellett nagy kényelmesen.

- Ó, ellenségem és ellenségemnek asszonya és ellenségemnek anyja - mondta a macska -, ládd, itt vagyok! Mert a második dicsérő szót is kimondtad, s most már ülhetek itt a tűznél a barlang zugában örökös-örökkön-örökké. De azért most is magányosan sétáló macska vagyok, s nekem minden hely egyforma.

Az asszony erre már nagyon-nagyon megmérgeződött, haját leeresztette, a tűzre még több fát tett, elővette a birkacsontot, a széles lapockát, s varázslatba fogott, ami majd megóvja attól, hogy a harmadik szót is ki kelljen a macska dicséretére mondania. De ez már nem énekes varázslat volt, édes gyermekem, hanem néma varázslat; s fokról fokra olyan, de olyan csendes lett a barlang, hogy egy icurka-picurka egér előbújt az egyik lyukból, s végigfutott a barlang földjén.

- Ó, ellenségem és ellenségemnek asszonya és ellenségemnek anyja - mondta a macska -, ez az egérke is a varázslathoz tartozik?

- Jaj, dehogy tartozik! - visított az asszony. A lapockacsontot elejtette, felugrott a zsámolyra a tűz mellett, s haját ijedtében - nehogy az egér felszaladjon rajta - villámgyorsan kontyba rakta.

- Úgy - szólt a macska ravaszul -, akkor hát nem fog ártani nekem, ha megeszem?

- Dehogy fog ártani - mondta az asszony, haját fonogatva -, csak edd meg gyorsan, s örökké hálás leszek!

A macska egyet szökött, s az egérkét megfogta: az asszony pedig így szólt:

- Ezer hála! Még az Első Barát sem eléggé fürge ahhoz, hogy az egeret ilyen ügyesen elfogja. Te roppant okos lehetsz!

Ebben a szempillantásban, édes gyermekem, a tűzön levő tejesfazék - reccs! - kettérepedt, mert emlékezett az asszony és a macska egyezségére. Mire pedig az asszony leszállt a zsámolyról, a macska - láss csodát! - javában lefetyelte a meleg tejet a fazék egyik darabjából.

- Ó, ellenségem és ellenségem asszonya és ellenségem anyja - szólt a macska -, itt vagyok! Mert a harmadik szót is kimondtad dicséretemre, így hát nyugodtan ihatom meleg tejet naponta háromszor is, örökös-örökkön örökké! De azért most is a magányosan sétáló macska vagyok s nekem minden hely egyforma.

Erre már az asszony is elkacagta magát, egy fazék meleg tejet tett a macska elé, s így szólt:

- Hej, te macska, bölcsőbb vagy, mint az ember! De ne feledd el, hogy az egyezséget nem az emberrel s nem a kutyával kötötted, s nem tudhatom, mit tesznek, ha hazajönnek.

- Törődöm én avval? - mondta a macska. - Ha megvan a helyem a barlangban a tűznél, s meleg tejem naponta háromszor, felőlem tehet az ember s a kutya, amit akar.

Este, mikor az ember s a kutya bement a barlangba, az asszony elmesélte nekik az egyezés egész történetét; a macska mosolyogva ült a tűz mellett azalatt.

Aztán az ember így szólt:

- Jó, jó, de nem velem s nem az utánam jövő igazi férfiemberrel kötött egyezséget!

Azzal levetette két bőrbocskorát, letette kis kőfokosát (ez összesen három), aztán fogott egy darab tűzifát meg egy fejszét (ez összesen öt), mindent szép sorjában a keze ügyébe rakott, s így szólt:

- Most pedig mi kötünk egyezséget! Ha nem egerészel, amikor a barlangban vagy örökös-örökkön-örökké, én hozzád vagdosom ezt az öt dolgot, mihelyt meglátlak s így tesz majd minden utánam jövő igazi férfiember!

- Ó - szólalt meg az asszony figyelmeztetve -, bölcsnek bölcs ez a macska, de nem olyan bölcs, mint az én emberem.

A macska szemügyre vette az öt dolgot (szörnyű bütykösnek látszott valamennyi), s így szólt:

- Fogok ugyan egerészni, amikor a barlangban vagyok, örökös-örökkön-örökké, de azért mégis a magányosan sétáló macska vagyok, s nekem minden hely egyforma.

- De bezzeg nem, ha én itthon vagyok! - mondta az ember. - Ha nem mondtad volna ezt az utolsót, ezeket a vackokat mind félretettem volna örökös-örökkön-örökre; de ezentúl bizony hozzád vágom a két bocskoromat s a kis kőfokosomat (ez már három), valahol csak meglátlak! S ugyanígy tesz majd minden utánam jövő férfiember!

Erre megszólalt a kutya:

- Álljunk meg egy szóra. Sem velem, sem az utánam jövő igazi kutyákkal nem kötött a macska egyezséget!

Fogát kimutatta, s folytatta:

- Ha nem vagy kedves a babához, amíg én a barlangban vagyok, örökös-örökkön-örökké: addig hajkurászlak, amíg meg nem foglak, s ha megfogtalak, megharaplak. S így tesz majd utánam minden igazi kutya.

- Ó - szólt az asszony -, bölcsnek nagyon bölcs a macska, de mégsem olyan bölcs, mint a kutya.

A macska szemügyre vette a kutya fogait (bizony nagyon élesnek látszottak!), s ezt mondta:

- Én kedves is leszek a babához, amikor csak a barlangban vagyok, örökös-örökkön-örökké, míg csak túlságosan meg nem cibálja a farkamat! De azért mégis a magányosan sétáló macska vagyok, s nekem minden hely egyforma.

- De nem amikor én itt vagyok! - acsarkodott a kutya. - Ha nem toldottad volna hozzá ezt az utolsót, örökös-örökkön-örökre becsuktam volna a számat, de ezentúl felkergetlek a fára, ha találkozom veled. S így tesz utánam minden igazi kutya.

Erre az ember két bocskorát s kis kőfokosát (összesen három) egymás után a macskához vágta, a macska pedig uzsgyi, ki a barlangból, a kutya pedig felkergette egy fára; és attól a naptól fogva, édes gyermekem, öt igazi férfiember közül három mindig a macskához vagdossa a keze ügyébe kerülő holmikat, valahányszor találkozik vele, s minden igazi kutya felkergeti a fára. De a macska is állja a maga részét az egyezségben. Egeret öldös, és szórakoztatja a kisdedeket, amikor bent van a házban, mindaddig, amíg meg nem húzzák túlságosan a farkát. De ha ezt meg is tartja, időről időre, különösen, ha a hold felkél, s leszáll az éjszaka, ismét csak az a macska, aki magányosan sétál, s akinek minden hely egyforma. Ilyenkor aztán kiszökik a ringó-rengő rengetegbe vagy a nyirkos, vad fákra vagy a nyirkos, vad háztetőkre, s vad farkát csóválva, járkál a maga vad csapásain.

A pillangó, aki toppantott

Ez, édes gyermekem, mese - új, csudálatos mese -, egészen más mese, mint a többi - mese a Legeslegbölcsebb Uralkodóról, Szulejmán-bin-Daudról - vagyis Salamonról, Dávid fiáról.

Háromszázötvenöt mese szól Szulejmán-bin-Daudról - de ez nem a háromszázötvenöt mese közül való. Nem a Bábicról szól, aki megtalálta a Vizet, sem a Búbos Bankáról, aki szárnyával védte Szulejmán-bin-Daudot a nap sugaraitól. Nem az üvegpadrólól szól, sem a Ferde Luku Rubintról, sem Balkisz Aranyrúdjairól. Ez a mese a Pillangóról szól, aki toppantott.

Hallgasd hát figyelmesen.

Szulejmán-bin-Daud nagyon okos ember volt. Megértette, mit beszélnek az állatok, mit beszélnek a madarak, mit beszélnek a halak és mit beszélnek a bogarak. Megértette, mit beszélnek a sziklák mélyen a föld alatt, mikor egymás felé hajlanak és nyögnek; és megértette, mit beszélnek a fák, amikor java reggel susog a levelük. Megértett mindenkit, a püspököt a szószéken és a tücsköket a réten, és Balkisz, Első Felesége, a Legeslegszebb Balkisz Királynő csaknem olyan bölcs volt, mint ő.

Szulejmán-bin-Daud hatalmas volt. Jobb keze harmadik ujján egy gyűrűt viselt. Ha egyszer megforgatta, afritok és dzsinnek bukkantak elő a földből, hogy parancsát teljesítsék. Ha kétszer megforgatta, tündérek szálltak alá az égből, hogy parancsát teljesítsék; és ha háromszor megforgatta, a nagyon nagy angyal, a Kardos Azrael jött elő vízhordónak öltözve, és elmondta, mi újság a három világban - Fent - Lent - és Itt.

Szulejmán-bin-Daud mégsem volt gögös. Nagyon ritkán kérkedett, s ha megtette, utólag meg is bánta. Egyszer elhatározta, hogy egy nap alatt jóllakatja a világ összes állatát, de mikor készen állt az ennivaló, előjött egy Állat a tenger mélyéről, és három harapásra megette az egészet. Szulejmán-bin-Daud nagyon meglepődött, és így szólt:

- Ki vagy te, ó, Állat?

Az Állat így felelt:

- Éljen örökké, ó, király! Én vagyok a legkisebb harmincezer testvérem között. Mindnyájan a tenger fenekén lakunk. Hallottuk, hogy jóllakatod a világ minden állatát, és testvéreim előre-küldtek, hogy megkérdezzem, mikor lesz kész az ebéd.

Szulejmán-bin-Daud nagyon meglepődött, és így szólt:

- Ó, Állat, hiszen te megetted az egész ebédet, amit a világ összes állatának készítettem.

És az Állat így felelt:

- Éljen örökké, ó, király, de te csakugyan ebédnek nevezed ezt? Ott, ahonnan jövök, kétszer ennyit eszünk tízóraira.

Akkor Szulejmán-bin-Daud arccal a földre vetette magát, és így szólt:

- Ó, Állat, azért adtam ezt az ebédet, hogy megmutassam, milyen nagy és gazdag király vagyok, nem pedig azért, mert igazán jó akartam lenni az állatokhoz. Megszégyenítettél, meg is érdemeltem.

Szulejmán-bin-Daud igazán bölcs ember volt, édes gyermekem. Soha többé nem felejtette el, hogy butaság kérkedni; és most kezdődik mesémben az igazi mese.

Szulejmán-bin-Daudnak nagyon sok felesége volt. Kilencszázkilencvenkilenc, a Legeslegszebb Balkisz mellett. Mindnyájan egy nagy aranypalotában éltek, egy szökőkúttal teli gyönyörű kert közepén. Szulejmán-bin-Daudnak nem kellett igazából mind a kilencszázkilencvenkilenc feleség, de akkoriban mindenkinek nagyon sok felesége volt, és a királynak persze még több, sokkal több, mert meg kellett mutatnia, hogy ő a király.

Némelyik felesége kedves volt, némelyik azonban egyszerűen kiállhatatlan, és a kiállhatatlanok veszekedtek a kedvesekkel, és azokat is kiállhatatlanokká tették, és aztán mindnyájan veszekedni kezdtek Szulejmán-bin-Dauddal, és ez kiállhatatlan volt. De Balkisz, a Legeslegszebb sohasem veszekedett Szulejmán-bin-Dauddal. Annál sokkal jobban szerette. Szobáiban ült az Aranypalotában vagy a Palota kertjében sétált, és szívből sajnálta a királyt.

Persze, ha a király jónak látja megfordítani ujján a gyűrűjét, és előhívja a dzsinneket és afritokat, azok mind a kilencszázkilencvenkilenc veszekedős feleséget fehér öszvérré vagy agárrá, vagy gránátalmagaggá változtatják; de Szulejmán-bin-Daud úgy érezte, hogy ez kérdéses lenne. Így hát, amikor már túl sokat veszekedtek, elsétált egyedül a gyönyörű Palotakert egyik részébe, és azt kívánta, bár meg se született volna.

Egyik nap, mikor a feleségei már három hete veszekedtek - mind a kilencszázkilencvenkilenc -, Szulejmán-bin-Daud szokása szerint kiment csendet és nyugalmat keresni; és a narancsfák között találkozott a Legeslegszebb Balkisszal, aki nagyon szomorú volt, mert látta, mennyire elgyötört Szulejmán-bin-Daud. Így szólt hozzá:

- Ó, én Uram és Szemem Fénye, fordítsd meg a gyűrűt ujjadon, és mutasd meg ezeknek az egyiptomi, mezopotámiai, perzsiai és kínai királynőknek, hogy te vagy a nagy és rettenetes király.

Szulejmán-bin-Daud azonban a fejét rázta, és így felelt:

- Ó, én Úrnöm és Életem Gyönyörűsége, ne feledd el azt az állatot, amely előjött a tengerből, és megszégyenített a világ összes állata előtt kérkedésemért. Ha én kérkedem ezek előtt a perzsiai, egyiptomi, abesszíniai és kínai királynők előtt, csak azért, mert gyötörnek, talán még jobban megszégyenülök.

És a Legeslegszebb Balkisz megkérdezte:

- Ó, én Uram és Lelkem Kincse, mit akarsz csinálni?

Szulejmán-bin-Daud pedig így felelt:

- Ó, én Úrnöm és Szívem Boldogsága, tűröm tovább a sorsomat a kilencszázkilencvenkilenc királynő kezéből, akik örökös veszekedésükkel kínoznak.

Folytatta tehát útját a liliomok, japán cseresznyefák, rózsák, kánák és a nehéz illatú gyömbérek között, amelyekkel tele volt a kert, míg oda nem ért egy nagy kámforfához, amelyet Szulejmán-bin-Daud kámforfájának hívtak. De Balkisz elrejtőzött a magas íriszek és pettyes bambuszok és vörös liliomok közé a kámforfa mögött, hogy közel legyen igaz szerelméhez, Szulejmán-bin-Daudhoz.

Egyszerre két veszekedő Pillangó szállt a fa alá.

Szulejmán-bin-Daud hallotta, hogy az egyik azt mondja a másiknak:

- Csodálkozom, hogy így merészelsz beszélni velem. Nem tudod, hogy ha toppantok a lábammal, Szulejmán-bin-Daud palotája s ez a kert itt egyetlen mennydörgéssel eltűnik?

Akkor Szulejmán-bin-Daud elfelejtette kilencszázkilencvenkilenc kellemetlen feleségét, és úgy nevetett a Pillangó hencegésén, hogy a kámforfa belerázkódott. És kinyújtotta a kisujját, és így szólt:

- Kicsi ember, gyere ide.

A Pillangó szörnyen megijedt, de sikerült felrepülnie Szulejmán-bin-Daud kezére. Ott megkapaszkodott, és legyezte magát. Szulejmán-bin-Daud lehajtotta a fejét, és halkán ezt súgta:

- Kicsi ember, tudod jól, hogy akármennyit toppantasz is, egyetlen fűszál sem görbül meg. Miért füllentettél ilyen rettentő nagyot a feleségednek; mert hiszen a feleséged, igaz?

A Pillangó felnézett Szulejmán-bin-Daudra, s látta, hogy a legbölcsebb király szeme úgy csillog, mint a csillagok fagyos éjszakákon. Mindkét szárnyával összeszedte a bátorságát, félrehajtotta a fejét, és így szólt:

- Éljen örökké, ó, király. Valóban a feleséged; és tudod, hogy milyenek a feleségek.

Szulejmán-bin-Daud mosolygott a szakállába, és azt mondta:

- Igen, én tudom, kicsi testvérem.

- Valahogy rendet kell tartani közöttük - mondta a Pillangó -, és az enyém egész reggel veszekedett velem. Azért mondtam azt, hogy lecsillapítsam vele.

Szulejmán-bin-Daud pedig így szólt:

- Bár lecsillapítaná. Menj vissza a feleségedhez, kicsi testvér, és hadd halljam, mit mondasz.

Visszaszállt a Pillangó a feleségéhez, akit tetőtől talpig rázott a reszketés egy levél mögött.

- Meghallott! - mondta a Pillangó Felesége. - Szulejmán-bin-Daud meghallott!

- Meghallott! - felelte a Pillangó. - Persze hogy meghallott. Azt akartam, hogy meghalljon.

- És mit mondott? Ó, mit mondott?

- Hát - mondta a Pillangó, és fontoskodva legyezte magát -, persze nem hibáztatom, hiszen a palotája nagyon sokba kerülhetett, és a narancsok éppen érőben vannak; megkért, hogy ne toppantsak, és én megígértem, hogy nem teszem.

- Nagy ég! - mondta a Felesége, és mozdulatlanul ült; de Szulejmán-bin-Daud úgy nevetett a haszontalan kis Pillangó szemtelenségén, hogy potyogtak a könnyei.

A Legszebb Balkisz felállt a fa túloldalán a vörös liliomok között, és mosolygott magában, mert hallotta az egész beszélgetést.

„Ha okos vagyok - gondolta -, még megmenthetem uramat a veszekedős királynő üldözésétől.” - Kinyújtotta az ujját, és halkán odasúgta a Pillangó Feleségének: - Kicsi asszony, gyere ide.

Odaszállt a Pillangó Felesége, nagyon rémülten, és megkapaszkodott Balkisz fehér kezén.

Balkisz lehajtotta szép fejét, és úgy suttozta:

- Kicsi asszony, elhiszed, amit a férjed mondott?

A Pillangó Felesége felpillantott Balkiszra, és látta, hogy a legeslegszebb királynő szeme úgy ragyog, mint a csillagfényt tükröző mély tavak. Összeszedte a bátorságát, és így szólt:

- Ó, királynő, maradj mindörökké szép. Te tudod, milyenek a férfiak.

És Balkisz királynő, a bölcs shébai Balkisz, ajkára tette kezét, hogy elrejtse mosolyát, és így szólt:

- Kicsi húgom, *én* tudom.

- Megmérgelednek minden semmiségen - mondta a Pillangó Felesége, és gyorsan legyezte magát -, és nekünk meg kell békítenünk őket, ó, királynő. Félig se gondolják komolyan, amit mondanak. Ha a férjemnek jólesik azt hinni, hogy én elhiszem, hogy Szulejmán-bin-Daud palotáját el tudja tüntetni egy toppantással, *felőlem* hadd higgye. Holnapra elfelejti az egészet.

- Kicsi húgom - mondta Balkisz -, teljesen igazad van, de ha legközelebb henceg, fogd szaván. Mondd meg neki, hogy toppantson, s figyeld, mi lesz belőle. Mi tudjuk, milyenek a férfiak, igaz? Nagyon fogja szégyellni magát.

Elrepült a Pillangó Felesége a férjéhez, és öt perc múlva komiszabbul veszekedtek, mint valaha.

- Ne feledd el - mondta a Pillangó. - Ne feledd el, hogy mi történik, ha toppantok a lábammal.

- Egy szikrányit sem hiszek neked - mondta a Pillangó Felesége. - Szeretném látni, hogy akkor mi lesz. Na tessék, toppants!

- Megígértem Szulejmán-bin-Daudnak, hogy nem toppantok - felelte a Pillangó -, és nem akarom megszegni az ígéretemet.

- És ha megszeged? - mondta a felesége. - Egy fűszálat sem tudsz meggörcsíteni a toppantásoddal. Tedd meg, ha mondom. Toppants! Toppants! Toppants!

A kámforfa alatt ülő Szulejmán-bin-Daud minden szót hallott, és úgy nevetett, ahogy még soha életében. Egészen elfeledkezett királynőiről; elfeledkezett az Állatról, amely előjött a tengerből; elfeledkezett a kérkedésről. Tiszta örömmel nevetett, és a fa másik oldalán Balkisz is mosolygott, mert igaz szerelme olyan örömteli volt.

Egyszerre a Pillangó izgatottan és elfulladtan odareppent a kámforfa árnyékába, és így szólt Szulejmánhoz:

- Azt akarja, hogy toppantsak! Látni akarja, mi történik akkor, ó, Szulejmán-bin-Daud. Tudod, hogy nem tehetem meg, és most már egyetlen szavamat sem fogja elhinni. Életem végéig nevetni fog rajtam!

- Nem, kicsi testvér - mondta Szulejmán-bin-Daud -, soha többé nem fog rajtad nevetni - és megfordította ujján a gyűrűt, csupán a kis Pillangó kedvéért, nem kérkedésből; és íme, négy óriás dzsinn jött elő a földből.

- Szolgák - szólította meg őket Szulejmán-bin-Daud -, ha ez az úr itt az ujjamon (mert ott ült a szemtelen Pillangó) toppant a bal első lábával, nagy mennydörgés közepette eltüntetik a palotát és ezeket a kerteket. Ha újra toppant, szép óvatosan visszahozzátok.

- Most pedig, kicsi testvér - fordult a Pillangóhoz -, menj vissza a feleségedhez, és toppants, ahogy csak akarsz.

Elszállt a Pillangó a feleségéhez, aki így kiabált:

- Tedd meg, ha mondom! Tedd meg, ha mondom! Toppants! Toppants hát! Toppants!

Balkisz látta, hogy a négy óriási dzsinn lehajol a palotát körülfogó kert négy sarkánál. Halkan tapsolt, és csendben így szólt:

- Szulejmán-bin-Daud végre megteszi egy Pillangó kedvéért, amit a maga kedvéért rég meg kellett volna tennie, és a veszekedős királynők meg fognak rémülni.

Akkor a Pillangó toppantott. A dzsinnek ezer mérföld magasra felrántották a levegőbe a palotát és a kertet; szörnyű mennydörgés hangzott, és minden szurokfeketévé vált. A Pillangó Felesége ide-oda csapkodott a sötétben, és így kiáltott:

- Ó, ezután jó leszek! Sajnálom, hogy beszéltem. Csak hozd vissza a kerteket, én édes, drága férjem, és soha többé nem mondok ellent.

A Pillangó csaknem annyira megrémült, mint a felesége, és Szulejmán-bin-Daud úgy nevetett, hogy csak néhány perc múlva jutott lélegzethez, és tudta odasúgni a Pillangónak:

- Toppants újra, kicsi testvér. Add vissza a palotámat, hatalmas nagy varázsló.

- Igen, add vissza a palotáját - mondta a Pillangó Felesége, aki még mindig ide-oda röpködött a sötétben, mint egy molylepke. - Add vissza a palotáját, és ne csinálj többé semmiféle szörnyű varázslást.

- Nos, drágám - mondta a Pillangó olyan bátran, amilyen bátran csak tudta -, most láthatod, mire vezetett a zsémbelődésed. *Nekem* persze az egész nem számít, hozzászoktam az efféle ügyekhez, de a te kedvéért és Szulejmán-bin-Daud kedvéért nem bánom, rendbe hozom a dolgokat.

Így hát még egyet toppantott, s abban a pillanatban a dzsinnek leengedték a palotát és a kerteket a legkisebb zökkenés nélkül. A nap fénylett a sötétzöld narancsleveleken; szökőkutak csobogtak a rózsaszín egyiptomi liliumok között; a madarak folytatták éneküket, és a Pillangó Felesége oldalán feküdt a kámforfa alatt, szárnyát lebegtette, és így zihált:

- Ó, ezután jó leszek! Ezután jó leszek!

Szulejmán-bin-Daud alig tudott beszélni a nagy nevetéstől. Egészen elgyengülten és csukladozva hátradőlt, és ujjával megfenyegette a Pillangót:

- Ó, nagy boszorkánymester, minek adod vissza a palotámat, ha közben megölsz a nevetéssel.

Egyszerre szörnyű zaj támadt, mert mind a kilencszázkilencvenkilenc királynő kirohant a palotából visítva, kiabálva és gyermekük után sikoltozva. Lerohantak a nagy márványlépcsőkön a szökőkút alatt százas sorokban, s a Legbölcsebb Balkisz méltóságteljesen elébük ment, és így szólt:

- Mi bajotok van, ó, királynők?

Ott álltak a lépcsőn százas sorokban, és felkiáltottak:

- *Mi* bajunk van?! Békésen éltünk, szokásunk szerint, Aranypalotánkban, mikor egyszerre eltűnt a Palota, és mi ott maradtunk a sűrű és utálatos sötétségben, és mennydörgött, és dzsinnek és afritok jártak a sötétben. Ez a bajunk, ó, Főkirálynő, és nagy bajban vagyunk a baj miatt, mert ez a baj nagy bajt hozott ránk, nem úgy, mint a többi baj eddig.

Akkor Balkisz, a Legeslegszebb Királynő, Szulejmán-bin-Daud Szíve Szerelme - Shéba és Sabia és a Déli Aranyfolyók királynője a Zinn Sivatabból Zimbabée Tornyáig -, Balkisz, aki csaknem olyan bölcs volt, mint maga Szulejmán-bin-Daud így szólt:

- Semmi ez, ó, királynők! Egy Pillangó tett panaszt a Feleségére, mert az veszekedett vele, s úgy tetszett a mi Urunknak, Szulejmán-bin-Daudnak, hogy csendes beszédre és alázatra tanítsa, mert ez erénynek számít a Pillangó feleségeknél.

Akkor felemelkedett és megszólalt egy egyiptomi királynő, a fáraó lánya:

- A mi palotánkat nem lehet csak úgy tövestül kitépni, mint a hagymát, egy kis bogár kedvéért. Nem! Szulejmán-bin-Daud biztosan halott, s mi azt láttuk és hallottuk, hogy a föld mennydörgött és elsötétedett erre a hírre.

Akkor Balkisz intett a vakmerő királynőnek, anélkül hogy ránézett volna, és azt mondta neki és a többieknek.

- Gyertek és nézzétek meg.

A királynők lejöttek a márványlépcsőkön, százas sorokban, és kámforfája alatt, még mindig elgyengülten a nevetéstől, ott látták a Legbölcsebb Királyt, Szulejmán-bin-Daudot, amint két kezén egy-egy Pillangóval előre-hátra ringott, és így beszélt:

- Ó, légi testvérem felesége, igyekezz ezután férjed tetszésére lenni mindenben, nehogy még egyszer kénytelen legyen toppantani, mert azt mondta, hogy megszokta az ilyen varázslást, és kiváltképpen nagy varázsló, olyan, aki eltünteti magának Szulejmán-bin-Daudnak a palotáját. Menjetek békével, kicsinyek!

Megcsókolta a szárnyukat, s a Pillangók elrepültek.

Akkor Balkisz kivételével - a Legeslegszebb, Csodálatos Balkisz kivételével, aki mosolyogva félreállt - valamennyi királynő arcra borult, mert ezt mondták magukban:

„Ha ilyesmi történik, amikor egy Pillangó elégedetlen a Feleségével, mi történik velünk, akik sok napon át gyötörtük királyunkat hangosságunkkal és nyílt veszekedésünkkel?”

Aztán fejükre borították fátylukat, szájukra tették kezüket, és lábujjhegyen, halkán, mint az egér, visszassompolyogtak a Palotába.

Akkor Balkisz - a Legeslegszebb, Kiváló Balkisz - odament a vörös liliomok között a kámforfa árnyékába, Szulejmán-bin-Daud vállára tette a kezét, és így szólt:

- Ó, én Uram és Lelkem Kincse, örvendezz, mert nagy és emlékezetes leckét adtunk az egyiptomi, etiópiai, perzsiai, indiai és kínai királynőknek.

És Szulejmán-bin-Daud, aki még mindig a napsütésben játszó Pillangókat nézte, így szólt:

- Ó, én Úrnőm és Boldogságom Ékköve, mikor történt ez? Én egy Pillangóval tréfáltam, mióta kijöttem a kertbe. - És elmesélte Balkisznak, mit csinált.

Balkisz - a Gyöngéd és legeslegkedvesebb Balkisz - így szólt:

- Ó, én Uram, Létem Uralkodója, elbújtam a kámforfa mögött, és mindent láttam. Én tanácsoltam a Pillangó Feleségének: kérje meg az urát, hogy toppantson, mert azt reméltem, hogy a tréfa kedvéért, az én Uram valami varázslatot tesz, s a királynők látni fogják és megrettennek. - És elmesélte neki, mit mondtak, láttak és gondoltak a királynők.

Akkor Szulejmán-bin-Daud felállt a kámforfa alatti üléséről, kinyújtotta a karját, és örvendezve így szólt:

- Ó, én Úrnőm és Napjaim Megédesítője, tudd meg, ha királynőim elleni gögből vagy haragból varázsolok, ahogy azt a lakomát készítettem az állatoknak, biztosan megszegyenültem volna. De bölcsességed segítségével a tréfa és a kicsi Pillangó kedvéért varázsoltam. Mondd meg hát, ó, én Úrnőm és Szívemnek Szíve, mitől lettél ilyen bölcs?

És Balkisz királynő, a szép, magas Balkisz felnézett Szulejmán-bin-Daud szemébe, kicsit félrehajította a fejét, éppen úgy, mint a Pillangó, és azt mondta:

- Először attól, ó Uram, hogy szeretlek: és másodszor attól, ó, Uram, hogy tudom, milyenek az asszonyok.

Azután felmentek a palotába, és azután boldogan éltek.

Hát nem tette okosan Balkisz?